№ 183 | Odłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 57. פון אַדמיניסטראַציע 47.

מיטוואָך, א' מנחם-אב תרפ"ט. | 7 sierpnia 1929 r. | 2½-טער יאָהרגאַנג.

נאכנישט געשאפען די נייע עקזעקוטיווע

ווייצמאַן ערקלערט, אז אהן הארי סאקער קען די עקזעקוטיווע נישט געשאפען ווערען, די לינקע זענען אבער דורכאויס געגען זיין קאנדידאטור

פערענדיגט די גענעראל-דעבאטע פון ציון. קאנגרעס

שווערינקייטען ביים פערטיילען די ציוניסטישע פלעצער אין דער אגענץ.

רעזאלוציע וועגען בינדונגס-וואטום פאר די ציוניסטען אין דער אגענץ

אהן הארי סאקער, שאלד אויך די לינקע קען די עקזעקוטיווע נישט עקזיסטירען.

צירוך, 6 אויג. (יטא) ווייצמאַן האָט ערקלערט דעם פּרעזידיום פון דער פּערמאַנענט-קאָמיסיע, אַז עס איז אונמעגלעך צו בילדען די נייע עקזעקוטיווע אָהן הארי סאקער, שאָלד און די לינקע. די לינקע זענען אָבער בשום אופן נושא מסכים, אַז הארי סאקער זאָל ארבען אין דער נייער עקזעקוטיווע. אויך „התאחדות" האָט ערקלערט, אַז זי איז געגען הארי סאקער. דער „מזרחי" דאַגעגען איז יאָ פאַר סאקער'ן און געגען הענריעטא שאָלד צוליב אזהר פּאָלוטיק אויפ'ן געביט פון חינוך.

סוף פון דער גענעראל-דעבאַטע

צירוך, 6 (יט"א) דער ערשטער נאָך פרוי שאָלד האָט גערעדט הרב אסטראָווסקי. ער האָט שאַרף אָנגעטריפען די עקזעקוטיווע פאַר איהר בעציהונג צו די מזרחי'סטישע שולען אין ארץ-ישראל. ער רופט אויס: מיר זענען די איינציגע רעליגיעזע פּאַרטיי אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און מען דאַרף זעהען אונז נישט צו פערטרייבן.

בראַראַן („התאחדות") קריטיקירט די עקזעקוטיווע און זאָגט, אַז זי האָט וועשטענדיש פאַר די נויטען פון די אַרבייטער ווי בראַראַן עדמונד ראָטשילד. די אַרבייטער שטרעבען צו פערזעלבסטשטענדיגען די קאָלאָניעס. אָבער זיי האָבען זיך דערין ענטויישט.

רמז (פּועלי ציון) פאָלעמיזירט מיט הארי סאקער ער לייקענט אָפּ אַז די עקזעקוטיווע זאָל האָבען פערקלענערט די אַרבייטסלאָזיגקייט. די אַרבייטער האָבען דאָס אויפגעטראָגען אויף איינגעלייצעס. דערביי קומט פאָר אַ שאַרפער ווערטער-אויסטויש צווישען לינקס און רעכטס.

ד"ר שאַצקי איז געגען קאָלאָניזאַציע-פּלאַן פון דער עקזעקוטיווע לויט דעם דאָזיגען פּלאַן זאָגט ער, וועלען קענען קאָלאָניזירט ווערען קוים 250 משפחות יעהרליך. ביי אַזאַ אַרבייט זאָגט שאַצקי וועלען מיר קיינמאָל קיין מעהרהייט נישט האָבען. די רעוויזיאָניסטען זענען דערגעגען דעם פּלאַן. ד"ר שאַצקי לעגט דערביי פאָר אַ איינגעניעם פּלאַן, לויט וועלכען עס דאַרפען קאָלאָניזירט ווערען 18 טויזענד משפחות אין 7 יאָהר.

שאַקען דער לייטער פון קרן-קימת אין דייטשלאַנד זאָגט, אַז ביז איצט האָט די עקזעקוטיווע זיך פערנומען אַלץ מיט פינאַנציעלע אַרבייט, עס איז אָבער וועניג געטון געוואָרען ווידטשאַפטליכע אַרבייט. ער ווארענט צום סוף פאַר עקספּעריפּענטען.

ד"ר שפּאַראַק פערטיידיגט די עקזעקוטיווע און לויבט איהר קאָלאָניזאַציע-פּלאַן.

ד"ר מאַסינזאַהן איז געגען פערמישען פּאָליטיק אין חינוך. שושנה פּערסין רעדט אויך וועגען ערציהונג. זי זאָגט, אַז ביז איצט האָט די עקזעקוטיווע בעהאַנדעלט שטיפמוטעריש די העברעאישע קולטור. צום סוף ענטפערט פאקער אָפּ אַלע זייערע אָפּענענטען. בעת זיין רעדע ענטשטעהט אַ טומעל אין זאַל, מיט מיה געלונגען איהם צו ענדיגען זיין רעדע. דערמיט האָט זיך פערענדיגט די צווייטע גענעראל-דעבאַטע.

שווערינקייטען ביים פערטיילען די ציוניסט. פלעצער אין דער אגענץ.

צירוך, 6. (י. ט. א.) די פערטיילונג פון די ציוניסטישע פלעצער אין דער יודישער אגענץ טרעפט אָן אויף גרויסע שווערינקייטען. דער קאָנגרעס דאַרף בעשטימען וויפיל ציוניסטען עס זאָלען זיך בעטייליגען אין דער יוד. אגענץ. וועגען דעם געהט אָבער אָן אַ שאַרפער קאַמף צווישען די פערשידענע לאַגדסמאַנשאַפטען, וואָס יעדע פון זיי וויל האָבען איהרע פאַרשטעהער אין דער אגענץ. בעזונדערע שווערינקייטען זענען ענטשטאַנען צוליב די ערקלערונגען פון די אַמעריקאַנער דעלעגאַטען אויב זיי וועלען נישט בעקומען קיין 26 פּלעצער, נעמען זיי נישט איבער די פּאַראַגוואַרטונג לגבי דעם קאָנגרעס דורכצוהערען אין דער יודישער אגענץ דעם א"י בודזשעט.

די אמעריקאַנער ציון. וועלן בעקומען די רעוויזיאָניסטישע פּלעצער

איז דער אגענץ

צירוך, 6 אויג. (יטא) די פּערמאַנענט-קאָמיסיע בעטראַכט די אולטימאַטווע פאָדערונג פון די אַמעריקאַנער ציוניסטען, וואָס יעדע פון זיי בעקאָמט נישט ארין אין דער אגענץ. עס איז אַרויסגעגרוקט געוואָרען די מעגליכקייט צו ערלאַנגען דורך נעטשאַפטען אַקציאָנס-קאָמיסיעס.

רעזאלוציע וועגען בינדונגס-וואטום פון די ציוניסטען אין דער אגענץ

צירוך, 6 אויג. (יטא) די אגענץ-קאָמיסיע אַנטאַמען מיט דער אָרגאַנזאַציאָנס-קאָמיסיע האָט אויסגעאַרבעט די פּונקטען פון בונדונגס-וואָטום פון די ציוניסטען און דער יודישער אגענץ. די פּונקטען זענען פאָלגענדע: 1) דער ציוניסטישער קאָנגרעס און בעראַטונג צו בעשלוסען און בעאויפטראָגען דעם בונדונגס-וואָטום, וואָס איז פערפליכטענד פאַר אַלע ציוניסטען און דער יוד. אגענץ און אַלע שטימען אונטערשריפט. 2) דער קאָנגרעס קען איבערגעבען דעם דאָזיגען רעכט אויפ'ן אקציאָנס-קאָמיטעט פאַר בעשלוסען פון דער ציוניסטישער העלפט פון דער אגענץ. 3) דער בונדונגס-וואָטום קען אַנגילירט ווערען דורך אַ בעשלוס פון 2 דריטעל פון די ציוניסטען און דער אגענץ צוזאַמען מיט'ן אקציאָנס-קאָמיטעט.

—o—

שארפע קאַמפען ארום די אויסגעארבייטע קאָלאָניזאַציעס.

צירוך, 6 אויג. (יטא) אויף די זיצונגען פון די קאָמיטעטס קומען פאָר שאַרפע קאַמפען ארום די אויסגעאַרבעטע רעזאָלוציעס. בעזונדערס שאַרף זיגען די קאַמפען און דעראַגענזיקאָמיסיע. דאָס גרונדליגע מאַכט פסדר'דיגע אויסבעשערונגען. עס איז אויך געלונגען דורכצוהערען אונגעגע פּונקטען וועגען דער בונדונגס-פלוס פון די ציוניסטען און דע ראַגענען און וועגען דורכדעצען דעם בעשלוס פון קאָנגרעס. פאַר זיגע אויסבעשערונגען האָבען אויך געשטימט אונגעגע אַלגעמיינע ציוניסטען פון פּוילן און גאַליציע.

די נעכטיגע פּלענום-זיצונג נישט פאַרגעקומען.

צירוך, 6 אויג. (יטא) די אַפּשטימונג וועגען דער אגענץ וועט פאָרקומען מאָרגען. בון אין דער לעצטער מינוט איז די פּלענום-זיצונג נישט פאָרגעקומען.

שארפע קאַמפען ארום די אויסגעארבייטע קאָלאָניזאַציעס.

צירוך, 6 אויג. (יטא) אויף די זיצונגען פון די קאָמיטעטס קומען פאָר שאַרפע קאַמפען ארום די אויסגעאַרבעטע רעזאָלוציעס. בעזונדערס שאַרף זיגען די קאַמפען און דעראַגענזיקאָמיסיע. דאָס גרונדליגע מאַכט פסדר'דיגע אויסבעשערונגען. עס איז אויך געלונגען

די נעכטיגע פּלענום-זיצונג נישט פאַרגעקומען.

צירוך, 6 אויג. (יטא) די אַפּשטימונג וועגען דער אגענץ וועט פאָרקומען מאָרגען. בון אין דער לעצטער מינוט איז די פּלענום-זיצונג נישט פאָרגעקומען.

אַלע, וואָס האָבען אָפּגעגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער טייערען און אונפערגעסליכען נ"ע

הערש וואלפאוויטש

דריקט אויס דעם טיפסטען דאַנק

די פאַמיליע.

אונטערהאנדלונגען דויערן ווייטער.

האַנדלונגען וועגען דער בילדונג פון דער עקזעקוטיווע. מעגליך, אַז די זיצונג וועט נאָך פאָרקומען שפּעט אין אָוונד.

קריזיס ווערט געמילדערט.

צירוך, 6 אויג. (יטא) הענט נאָכמיטאָג און אינגעמעטשען אַ בעסערונג אין קריזיס דורכדעם, וואָס הארי סאַקער און מסכים אַרענצוטרעטען אין אַ קאָאַליציע-עקזעקוטיווע מיט'ן תנאי אַז דער קאָנגרעס וועט נישט אָנגעמען קיין בעשלוס וועגען די דעמאָילען פון בודזשעט אין צוזאַמענעס, אַז שאָלד זאָל אויפגעגעבען דעם ערצוטונגס-רעזאָלוציע אין אַ קולוארען זאַמע.

ארץ-ישראל רעגירונג פערגרעסערט די סובווענץ

פון העברעאישען שול-וועזען

צירוך, 6 (יט"א) אין איהר נעכטיגען רעפעראַט האָט פרוי שאָלד געמאָלדען, אַז עס ווערט ערוואַרט די רעגירונג זאָל פערגרעסערען די סובווענץ פאַר'ן העברעאישען שול-וועזען. שפּעטער וועט דאָס העברעאישע שול-וועזען בעקומען פולע אויטאָנאָמיע אָבער עס וועט שטעהן אונטער דער קאָנטראָל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

ווייטער האָט פרוי שאָלד ערקלערט אַז די רעגירונג-סובווענץ פון 11 טויזענד פונט פאַר'ן געזונדהייטס וועזען, וועלען פערגרעסערט ווערען פאַר סאַניטאַרע צוועקען דורך „הדסה".

שווערינקייטען ביים פערטיילען די ציוניסט. פלעצער אין דער אגענץ.

צירוך, 6. (י. ט. א.) די פערטיילונג פון די ציוניסטישע פלעצער אין דער יודישער אגענץ טרעפט אָן אויף גרויסע שווערינקייטען. דער קאָנגרעס דאַרף בעשטימען וויפיל ציוניסטען עס זאָלען זיך בעטייליגען אין דער יוד.

Dr. Niewiażski

האָט זיך איבערגעצויגען
אויף אַנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונד.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מעגער
שוועכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. Adam BENDER

האָט זיך איבערגעצויגען אויף
נאַרוטאָוויטשא 30 טעל. 14-75
ספּעצ. פאַר אינערליכע
און הארץ-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג.
0085

Dr. med. A. Maznr

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און מאָלו-קראַנק
מיט אויך שטום און שפּראַך-פעהלער
וויסאָקאַדניאַ 65
אייגגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

Ciechocinek

ולאַצלאַוויסקאַ-גאַס — וויל „Wiktorja"
Dr. med. W. Łaski
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 1-טען יוני 1929

עזט און אבאָנירט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

שטאַטיש טעאַטער
לאָדז,
צעגיעלניאַנא 63

גאַסטראָלען פון דער
ווילנער טרופּע
יאָהר XIV ..... אָנפ. ס. מוואַר.

שטאַטיש טעאַטער
לאָדז,
צעגיעלניאַנא 63

לעצטע 5 פאַרשטעלונגען היינט מ'מוואַר, דעם 7-טען אויגוסט 8.30 א זייגער אָוו.

„ביינאַכט אויפ'ן אַלטען מאַרק"

בילעטען זו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 11 ביז 2 און פון 6 אָוונד.

Dr. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
צעגיעלניאַנא 25
טעלעפאָן 26-87
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2, און פון 6 9 אָוונד.
באַזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ווינער אַרטאַפּעדישע פּראַצאַווניע
— אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט — מאַכט לויט גיפס-מאָדעלען זיקלאַרקעס גענען פּלאַט-פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאַרסעטען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. קראַקאָווסקע 28 ט. 1 פון 5—7 אָוונד

Dr. med. H. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען
און קינדערלאַזיגקייט
נאַרוטאָוויטשא 9, טע. 28-98
נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אָוונ.
פאַר פרויען ספּעציעל לער וואַרטע-צימער

איבערצוגעבען
אַ פּראַנט לאַקאַל
אדער אַ האַלבע מיט אַ וויסטאַווע
אין צענטרום שטאַדט געאייגנעט פאַר גאַלאַנטערע בראַנשע. אָפּערטען אונטער „Galaterja" אין אדרעס. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

Dr. med. A. Kacenelson
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נערוועז-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
Nowo-Cegielniana 12, tel. 64-19
נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמ.

אַכטונג,
באַלוטער איינוואוינער!
דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט" בעקומט מען מעגליך פון 7 א זייגער פריה ביז 11 ביינאַכט נאָר נעם צמטונגס-מערשפּרייטער
ליבוש דזשאַלאָווסקי
46 זגערזשעער 16.

געעפענט די אינטערנאט. קאנפערענץ אין האג

די טרויעריגע ערפאהרונג פון דער וועלט-מלחמה

וועלט די דעלעגאטען מיט דער שטרעבונג צו דערהאלטען דעם וועלט-שלום, זאגט בריאן.

דער גרויסער אינטערעס צו דער קאנפערענץ אויף דער גאנצער וועלט

געעפענט די האגער קאנפערענץ

האג (ספ.) די אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ, וואס איז הייגט געעפענט געווארען האט ארויסגערופען זעהר א גרויסען אינטערעס. אויפ'ן פלאץ וואו די קאנפערענץ קומט פאר, האט זיך פערזאמעלט זעהר א גרויסער עולם פאלוצן האט געמוזט אנווענדען פול מוח פרי צו דערהאלטען די אָרדנונג. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען אנ'ערך 300 זשורנאליסטען. זיי האבען בעקומען א כפצ'ילען גרויסען זאל פאר דער ארבעט. צו דער קאנפערענץ זענען אויך געקומען פיל פולם-אָפּצאנדערען.

בעת דער עפנונג פון דער קאנפערענץ איז אין מיטען מיט געזעסען דער האלענדישער אויסערן-מיניסטער וואן לאנגאנד, פון רעדנער בריאן, פון לונקס סנודען דאן ווענזעלאס, זאלעסקי און אנדערע.

פאר'ן עפענען די קאנפערענץ האט דער פארזיצענדער געבעטען אומגעזע מינוט רוה אין דער פאמאגראף האט פאמאגראפירט דאס פרעזידיום. דערויף עפענט די קאנפערענץ דער האלענדישער אויסערן-מיניסטער מיט א רעדע, אין פראנצויזיש. ער בעגרוסט די דעלעגאטען און ווינשט זיי ערפאלג אין דער ארבעט. זיין רעדע איז אויך אויפגענומען געווארען אין ענגליש.

דערויף האט גענומען דאס וואָרט בריאן (פראנצויזיש) און האט ערקלערט, אז די דעלעגאטען זענען געקומען צו דער קאנפערענץ מיט גוטע געפיהלען און זיי זענען אויפערצוגעבן אין גוטען ערפאלג פון דער ארבעט פאר'ן וועלט-שלום. ער זאגט, אז דייטשלאנד מרוישערונג ערפאהרונגען פונ'ם קרוג און דערפאר איז מען בעשטרעבט צו בעפעסטיגען דעם שלום.

ראן, האט גערעדט שטרעזעמאן (דייטש) ער שטרייכט אונטער די גרויסע פאלוטישע בעדייטונג פון דער קאנפערענץ פאר אלע לענדער און פאר'ן וועלט-שלום. ער זאגט, אז דייטשלאנד בעצוהט זיך גונסטיג צום פראָיעקט פון א ווירטשאפטלעכער פעראייניגונג פון די אויראָפּעאישע מלכות.

ענגלישער אויסערן-מיניסטער סנודען דען דאנק אין נאמען פון ענגלאנד דער האלענדישער רעגירונג פאר דער אינניציאטיוו צוגוויפצורופען די קאנפערענץ אין האג און דרוקט אויס זיין בעדויערן, וואס פויאנקארע איז אפוועזענד. די עפנונגס-זיצונג האט גערוירט ביז 6 אוועד.

גערוזנד צושטאנד פון קאנצלער מילער פערבעסערט זיך.

בערלין (ספ.) די קלאנגען וועגען דעם ק רנקשען מצב פון געזונד-צושטאנד פון קאנצלער מולער שטומען נוט מוט דער ווערקלוכקייט. עס זענען פאר-געקומען אונגעגע קאמפלוקאציעס. אבער יעצט פוהלט זיך קאנצלער מולער שוין בעסער.

אויסגלייך קאמיסיע צו ערלעדיגען דעם סאוו.-כינעזישן קאנפליקט

מאסקווא (ספ.) די צייטונגען מעלדען, אז הילמאן האט זיך געווענדעט צו די סאוויעטען און לונא מיט א פערטרויליכע נאטע וועגען שאפען א אויסגלייך-קאמיסיע צו ערלעדיגען דעם קאנפליקט. די סאוויעטישע פרעסע ווייזט אן, אז אזוי ארום וואלט די מזרח-בי-נעזישע אינזעגבאהן זיך געפונען אונטער א אונטערנאציאנאלער קאנטראל.

אויפגעריסען א טייוועלס-מאשין אין בעלגראדער קאשארען

בעלגראד (ספ.) אין די קעלערס פון די זשאנדארמעריע-קאשארען האבען אונגעמדעקטע בארזאנען אויעקגעלעגט א בטוועלס-מאשין, וואס האט אויפגעריסען 1 זשאנדארם אין שווער פערוואונדעט געווארען און אונגעזעגען אין לעכט פערוואונדעט געווארען.

די אפיציעלע פרעסע האלט, אז דאס איז א קאמונעסטיש שמוקעל ארבייט.

שטרייקענדע מעטאל-ארבייטער איז ביעלסק

פערניכטען די פאבריק-איינריכטונגען.

ביעלסק, 6. (טעלעפאניש) דער שריק פון די מעטאל-ארבייטער הויבט אן אנעמען בעאונרוהיגענדע פארמען. די ארבייטער פון עטליכע שטרייקענדע פאבריקען האבען צושלאגען די מייסטער'ס און האבען פערניכטעט די פאבריק-איינריכטונגען. ארום די פאבריקען איז אויעקגעשטעלט געווארען פאליציי.

דער ארבייטס אינספעקטאר האט צוגוויפגערופען א קאנפערענץ פון ביידע צדדים, וואס האט דעם צוועק צו ליקווידירען דעם שטרייק.

ווענדונג פון דער ציריכער פאליציי צום קאנגרעס

די זיצונגען זאלען נישט זיין אזוי שטורמיש

צורוך, 6 אויג. (יטא) די פאליציי האט זיך געווענדעט צום קאנגרעס מיט א בקשה רוהיגער צו פוהרען די קאמוניסטישע-זיצונגען מחמת די שטורמישע זיצונגען שטערען די רוה פון די צורוכער אינוואוינער.

צורוך, 6 אויג. (יטא) די הייגטיגע זיצונג פון פלעגום איז גאך נישט פאר-געקומען.

פערנרעסערט די פאזיציע פון דער שטאטישער פאזיציע.

צורוך, 6 אויג. (יטא) די קאמוניסטישע פאר שטאטישער קאלאנזאציע האט בעשלאסען צו פערגרעסערן די פאזיציע אין בודזשעט פאר שטאטישער קאלאנזאציע פון 5000 אויף 35 מיליאָנען פונט.

בעגריסונגס-דעפעשע פון בארען ראטשילד צו דער „אגעניע"

ציריך, 6. (יט"א) פראָפ. ווייצמאן האט בעקומען א דעפעשע פון לארד ראטשילד („הנציב הידוע") אין וועלכער ער בעגריסט די שאפונג פון דער יודישער אגענע.

25 גע'הרג'עטע און 70 שווער פערוואונדעט אין איין טאג אויף די לאנדאנער גאסען

לאנדאן, 6. (ספעצ.) אין משך פון נעכטיגען טאג האט די פאליציי כראניק פערנאטירט ביז 100 אונגליקס-פאלען אויף די לאנדאנער גאסען, 35 מענשען זענען דער'הר'געט געווארען אין 70 שווער פערוואונדעט געווארען. דאס ערקלערט זיך מיט דער מערשטארקער בעוועגונג אויף די גאסען צוליב'ן באנק-יום-טוב.

וואלדעמאראס וועט זיך בעטייליגען אין דער נאהענטסטער פעסיע פון דער פעלסער-ליגע.

בערלין (ספ.) אין די דופלאמאטישע קרייזען פערזיכערט מען, אז אויף דער נאהענטסטער סעסיע פון דער פעלקער-ליגע וועט בעטראכט ווערען די בעשולדיגונג פון ליטע געגען פוילען. מען העלגענט, אז וואלדעמאראס וועט בא זיינע ליך ארויסטרעטען מיט א בעשולדיגונג אויף פוילען.

א גרויסע שרפה איז בערעזינא.

ראָווגע, (יט"א) אין שטעטעל בערעזינא (קאסטאפאלער קרייז) אין אויס געברארען א גרויסע שרפה. עס זענען אפגעברענט געווארען העלבער 45 יודישע הייזער, פון וועלכע כמעט א העלפט זענען נישט געווען אסעקורירט. אובגעהערט פאמיליעס זענען געבליבען אהן א דאך אויבערן קאפ. די סיבה פון דער שרפה, זאל זיין פון אראפגעוואָרפענעם נישט-אויסגאנגענע פערלאשענעם פאפיראס, ערגיץ בי א זיים פון א שטאל.

וועלט-קאנגרעס פון ארטאדאקסישע פרויען איז וויען

די צענטראלע פון דער ארטאָדאקסישע פרויען-ארגאנזאציע „בנות אגודת ישראל" אין בעאויפטראגט געווארען דורכ'ן ועד-הפועל פון דער אלוועלטליכער אגודת-ישראל צו מאכען די פארברייטונגען צום נאהענטען וועלט-קאנגרעס פון די ארטאָדאקסישע פרויען-אָרגאנזאציעס, וועלכער וועט אָפּגעהאלטען ווערען אין וויען גלייכצייטיג מיט דער כנסיה גדולה.

דער הויפט-צול פון וועלט-קאנגרעס איז צו שאפען א וועלט-פערבאנד פון די ארטאָדאקסישע פרויען-ארגאנזאציעס פון אלע לענדער.

זעלבסטמארד.

(§) אויף קאנסטאנטינער 152 האט דער ארבייטער יאן גאנשעראָווטש אויס געטרונקען א פלעשעל יאָרונע, מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמארד. די „פאָגאטאָוויע" האט אויהם אויסגעפלומט דעם מאגען און אויבערגעלאָזט אויפ'ן אָרט. די סיבה פון זעלבסט זאָרגן ארבייטסלאָזיגקייט און הונגער.

לעזט און אבאנירט דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

פערזאמלונג פון פרויען איז קיעוו פערוואנדעלט זיך אין אנטיסעמיטישען בונט געגען יודען.

מאסקווא (יט"א) פון קיעוו ווערט מיטגעטיילט, אז א פערזאמלונג פון פרויען, וואס איז פארגעקומען אין קיעוו אין דער געבוירט פון דער קונדערשול אויפ'ן נאמען פון קאמען פון קאמענעוו'ו, אז פערוואנדעלט געווארען אין א וועבערשען אנטיסעמיטישען בונט.

צוויי פון די רעדנערנס, גאלושעווא און סעמינא, בוירע פרויען פון קאמענסטישע מוער, זענען אויף דער פערזאמלונג ארויסגעטרעטען מיט אנטיסעמיטישע רעדעס און אנגעוויזען דעם אנוועזענדע דער יודישער בעפעלקערונג. די רעדנערנס האבען דערצעהלט, אז יודען נוצען בלוט פון קריסטלעכע קינדער, אז זיי שטעהען קינגמאל נישט אין קיין „אטשערעדען" נאך ברויט, וועל זיי האבען בי זיך בעזאלטיגע אוצרות מיט שפיז, אז די יודען גארען טעגנדיג אף די קריסטען, און נאך אזעלכע גלייכע בעשולדיגונגען.

דערויף האט גענומען דאס וואָרט בריאן (פראנצויזיש) און האט ערקלערט, אז די דעלעגאטען זענען געקומען צו דער קאנפערענץ מיט גוטע געפיהלען און זיי זענען אויפערצוגעבן אין גוטען ערפאלג פון דער ארבייט פאר'ן וועלט-שלום. ער זאגט, אז דייטשלאנד מרוישערונג ערפאהרונגען פונ'ם קרוג און דערפאר איז מען בעשטרעבט צו בעפעסטיגען דעם שלום.

ראן, האט גערעדט שטרעזעמאן (דייטש) ער שטרייכט אונטער די גרויסע פאלוטישע בעדייטונג פון דער קאנפערענץ פאר אלע לענדער און פאר'ן וועלט-שלום. ער זאגט, אז דייטשלאנד בעצוהט זיך גונסטיג צום פראָיעקט פון א ווירטשאפטלעכער פעראייניגונג פון די אויראָפּעאישע מלכות.

ענגלישער אויסערן-מיניסטער סנודען דען דאנק אין נאמען פון ענגלאנד דער האלענדישער רעגירונג פאר דער אינניציאטיוו צוגוויפצורופען די קאנפערענץ אין האג און דרוקט אויס זיין בעדויערן, וואס פויאנקארע איז אפוועזענד. די עפנונגס-זיצונג האט גערוירט ביז 6 אוועד.

די דייטשע פרעסע וועגען שטרעזעמאנ'ס רעדע

בערלין (ספ.) די צייטונגען בערענען גרויסע בערוכטען פון דער עפנונג פון דער האג קאנפערענץ. עס ווערט אונטערגעשטראָלען, אז שטרעזעמאנ'ס רעדע האט נישט ארויסגערופען קיין גרויסע בעגייסטערונג.

היי-יעהריגע גערעטעניש אויף די יודישע פעלדער איז קאלינינדארפער ראיאן.

מאסקווא (יטא) דאס גערעטעניש אויף די יודישע פעלדער אין קאלינינדארפער ראיאן אין הייגטיגען יאהר צעהנפאכיג גרויס ווי פאר א יאהרען, פונדעסטוועגען וועט אויך הייגיגיר יאהר פעהלען ווייניג, ווייל 96% פון דער ווינטער-ווייץ אין אויסגעפרוירען געווארען.

פאר א יאהרען האבען די פעלדער פון קאלינינדארפער ראיאן ארויסגעגעבען סך הכל 70.000 פוד פערשודעגע תבואות. הייגט ווען דאס גערעטעניש איז א מעהר נארמאלע, האבען די זעלבע פעלדער ארויסגעגעבען 753,000 פוד פערשודעגע תבואות.

עפארטאציעס פון ארץ-ישראל

ירושלים, 5. (יט"א)

די יודישע ארבייטער ברגש און שוכער זענען צוזאמען מיט זערע פרויען דעפארטירט געווארען פון ארץ ישראל פאר פוהרען א קאמונוסטישע מעטונג-קעט.

2 יודישע אינוואנדערער פון אוראל, וועלכע זענען מיט א לענגערער צייט צוריק אנגעקומען אונגלעגאל קיין ארץ-ישראל זענען דעפאָרטירט געווארען פון לאנד. בעדרע אינוואנדערער האבען זיך טוין געהאט אינגעארדנעט און ארץ-ישראל אין געהאט א שטענדיגע בעשעפטיגונג.

די דייטשע קאמוניסטען גרייטען זיך צום יום-טוב פון 11. אויגוסט.

בערלין (ספ.) אויף אונגעגע שטעלען זענען פארגעקומען אויבערפאלען פון קאמונוסטען אויף דער רעפובליקאנער ווייסווהר. צוליב דעם ווילען הייגט פארקומען דעמאנסטראציעס פון דער רעכטסווהר.

די קאמונוסטען גרייטען זיך צום רעפובליק יום-טוב פון 11 אויגוסט. עס אין צו ערוואַרטען בלוטיגע צוזאמענשטויסען. צווישען דער [illegible] הערשט א שטארקע [illegible]

גרויסע ראמאן-איבעראשונג

פאר די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט"!

א געהיימניספולער דאקטאר

האט מיט זיינע געניאלע פערברעכערישע טאטען ערשט נישט לאנג אויפגעטרייסעלט די מאגנאטישע קרייזען פון גאנץ אייראָפּא.

זיין מערקווירדיג לעבען פול מיט געפאהרען, שטייגענדע אינטריגערס זעלטענע שווינדלער, אונגעוועהנליכע אוואנטורעס און דרייסטע שאנטאזשעס, וואס קומען פאר אין די הויפט-שטעט פון מערב-אייראָפּא, איז געווארען פעראייביגט אין אנ'אטעם-פערכאפענדען, פענסאציאנ. אין שפאנענדען ראמאן א. נ.

„דער געהיימניספולער דאקטאר".

דער דאזיגער העכסט-אינטערעסאנטער ראמאן הויבט זיך אן

צו דרוקען אין אונזער צייטונג היינט דינסטאג.

עס איז אונמעגליך נישט צו ווערען מיסגעריסען, לייענדיג דעם

„געהיימניספולען דאקטאר".

עס איז אונמעגליך נישט געווארען די טייוולאניש-פערברעכערישע קונץ-שטיק פון

„געהיימניספולען דאקטאר".

עס איז אונמעגליך נישט צו ווערען געשפאנט אויף דאס העכסטע לייענדיג דעם

„געהיימניספולען דאקטאר".

עס איז אונמעגליך צו זיין גלייכגילטיג, ווען מען פאנגט נאך דאס אלגט נאך זיין גרעסטע קרימינאליסטען, וואס האט זיך געשטעלט פאר זיין ציל פון לעבען אונשעדליך צו מאכען דעם.

„געהיימניספולען דאקטאר".

אלע וועלען היינט לייענען דעם „געהיימניספולען דאקטאר" אין „לאדזער טאגעבלאט" מיט גרויס אינטערעס!

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט־אן מון 6 ביז 7 אין אָוענד.

נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צורוקגעשיקט.

אדרעס: „Lopzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער פאליטישער שלום קאן זיך שטיצען אויף דער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג

„האגער קאנפערענץ 1929" — אזוי איז דער אפיציעלער נאמען פון דער לוקארנער־קאנפערענץ, וואס האט זיך געטאן, דונסטאג, אנגעהויבן און האט — אין דער וויטערער המשך און דער־גענצונג פון דער זאלקענער־קאנפערענץ, וואס האט אונטער'ן פארזיץ פון יונג'ן דעווידזון דעם דעווים־פלאן פאר דייטשלאנד און האט דערגנדט א נייע אנווענדונג פאר די טלות, וואס ווענען פערא־נטווערטערט און דער ענד־גולטיגער ערלערונגונג פון די דייטשע ענטשידונגען.

די דייטשען האבען אין פארון דער־גרוכט פול הנחות. עס זענען פאר זיי פערקלענערט געווארען די צאהלונגען. לויט'ן דעווים פלאן האט די נארמאלע שהרלוכע דאטע אן במעט מיט א האל־יאן גאלד־מארק א חיץ דעם עודף, וואס זאלט צו אין פאל ווען דער וואוילס־טאנד אין דייטשלאנד פערבעסערט זיך לויט'ן נייעם פלאן פון יונג'ן טרעפט די שהרלוכע דאטע אן מעט מיט א האל־בען מיליארד וועניגער.

חיץ דעם שאפט אפ דער יונג־פלאן יעדע אויסלענדישע קאנטראל אין דער דייטשער פינאנץ־ווירטשאפט. בין אויצ וועט אין דער דייטשער רייכס־באנק א אמוסאר פון די בעלי־חובות און די אויסלענדישע מונטגלודער פונ'ם ראט פון דער באנק, די דייטשע אינזענבאהנען שטעהען אונטער דער קאנטראל פון אויסלאנד. אין דייטשלאנד געפונט זיך אויך דער נעגעראל־אגענט פאר ענטשי־דונגס־פראגען. אין א קאמוסאר פאר די פארטשבנ'שע הכנסות. די אלע אמ־טען ליקווידירט דער יונג־פלאן.

דער דעווים־פלאן האט פארגעזעהן א יעווסע סומע אויף אויסהאלטען די אקופאציע־ארמעע עוועגטוגל אויך אנדערע קאנטראל־ארגאנען אין דייטש־לאנד. דער יונג־פלאן זעהט נישט פאר עס קיין שום סומע פאר דעם צוועק. אם דער דאוונער אומשטאנד בערעכטיגט דעם דייטשען אויסערן־מונגסמער צו בעהויפטען, אז דער יונג־פלאן איז עגג פערבונדען מיט דער אפרייונונגג פון רהיין־געבוט.

אבער נישט בלויז די דייטשען האבען גרויסע נוצען פון יונג־פלאן, אויך די קאלאניצע־כלובות אלס די בעלי־חובות פון דייטשלאנד געווינען פון אנהם ווערט־שאפטליך און פינאנציעל מעהר אין פונ'ם דעווים־פלאן. דער יונג־פלאן בע־שטימט גענוי די הויך פון די ענטשע־דונגען און די צעט פון די צאהלונגען. אויסער דעם שטעלט ער פעסט דעם מי־נימום, וואס דייטשלאנד מוז בעצאהלען אין אויסלענדישער וואלוטע, בעת דער דעווים־פלאן האט אפהענגט געמאכט די דאוונע צאהלונגען דערפון, וואס פאר א אנגעלום די דאוונע צאהלונגען קענען האבען אויף דער דייטשער וואלוטע. בין אויצ האבען די דייטשען געצאהלט די דייטשע אין דייטשע מארקען אויף השבון פון מראנספער־קאמוטעט אונ־מער'ן פארזיץ פון געגעראל־אגענט און ער האט פערטיגט די מארקען אויף פרעמדע דעוויזען און האט זיי איבער־געגעבען די קרעדיטאָרען אין ארש ישראל מאנ־יניאָרע באדלאסינג. דעם „ווייסען אר־שער" פון 3־טען קלאס דעם גרויסען מאראטאָריום.

מיט'ן „ווייסען אדלער" פון 4־טען קלאס זענען בעשאנקען געווארען דער דינסטרוקט קאמוסאר קיוז־ראמש, דור יעלין, דער נעוו־בורגרמייסטער פון תל אביב בלאך־בלומענפעלד און אנדערע.

יודישע נייעס.

געשטארבען דער בערימטער יודישער ערפינדער עמיל בערלינער.

וואשינגטאָן, (יט"א) ווי עס איז שוין מעלדענדיש מומגעטיילט געווא־רען, איז דא געשטאָרבען אין אלטער פון 78 יאהר דער בערוהמטער יודישער ער־פינדער עמיל בערלינער. בערלינער איז געבוירען געווארן אין האנאווער (דייטש־לאנד) אין האט נאך אין זיינע יונגע יאהרען עמיגרירט קיין אמערוקא.

בערלינע רהאט זיך שוין אין יאהר 1877 אויסגעצייכענט מיט אנ'ערפינדונג, וואס האט פערפאלקאמט די טעלעפאָן־אפאראטען. אין יאהר 1877 האט זיך בערלינער בערוהמט געמאכט מיט דער ערפינדונג פון גראמאפאָן, וואס האט גע־פונען אזא ריזיגע פערשפרייטונג איבער דער גאנצער וועלט. אין יאהר 1925 האט בערלינער געמאכט אייניגע ערפינ־דונגען, וואס זענען אויסגעווצט געווע־רען אין דער ליכט־פלוהערייט. חיץ דעם האט בערלינער געמאכט א גאנצע רייה ערפינדונגען, וואס האבען אנהם ערווא־בען אנ'אלגעמיינע אנערקענונג פון דער מעדיצינישער וועלט. בערלינער איז פיל בעשאנקען געווארען מיט מעדאלען אין אויסצייכונגען פאר זיינע ערפינדונגען. דער פערשטארבענער האט אויך געגומען אנ'אקמוזען אנטייל אין געזעלשאפטלי־כען לעבען, געווען פארזיצער פון דער אנטי־טובערקולאָז־געזעלשאפט אין אנ־דערע.

אויר דער זהן פון פערשטארבענעם הענרי בערלינער האט ארויסגעווען בע־דייטענדע ערפינדערישע פעהיגקייטען.

אין האנאווער עהרענטירען נאך אויסנאהם־געזעצען פאר יודען

זיי ווערען אבער נישט אנגעווענדעט.

בערלין, (יט"א) די „יודישע לי־בעראלע צייטונג" מיטלט מיט, דאס אין האנאווער עקזיסטירען נאך אנצע א רייה אויסנאהם־געזעצען פאר יודען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך די אמאלונג קעניגען. אין פערהרדנונג פון יאהר 1842 ערלויבט נישט די אינלענדי־שע יודען התונה צו האבען מיט אויס־לענדישע יודישע פרויען א. א. וו.

די דאזיגע פעראָרדנונגען ווערען, נא־טורליך, נישט אנגעווענדעט, אבער זייער רעכטליכע גולטיגקייט האבען זיי דאך נישט פערלוירען.

א יודישער אינדוסטריעלער צענטער
זאל געשאפען ווערען איז קערטש

פראפעסיאנעל־טעכניש ע בילדונג פאר דער יודישער יוגענד אין גרויסע מעטאלורגישע פאבריקען. — די יודען בילדען טאטערו, כדי יודען זאלען דארט האבען ארט. — די טונקעלע זייטען פון דעם גרויסען פראיעקט.

(פריף פון סאוויעט־רוסלאנד, ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט")

פון ב. סמאליאר.

אין מאסקווא, אין דעם „גערצען־הויז" דאס הויז פון דו רוסישע לומערעטען, זענען מיר געזעסען, — קארל ראדעק, באָרוס פולניאק און איך, — און גע־פיהרט א געמומלוכען שמועס. גערעדט האבען מיר וועגען גאנץ אינשולדיגע זא־כען, און ארויפגעקומען זענען מיר אויף יודען.

— א יוד. — האט ראדעק אויף זיין אפאָרסמושען אופן בעמערקט, זעצט אנהם בלויז ארויף אויפ'ן פערד, ווערט ער באלד א גוטער קאוואלעריסט. עס מאכט גושט אויס, וואס פרוהער און ער אויף קיין פערד קהנמאל רטמענדיג נישט געפאהרען.

האט מיר די דאזיגע בעמערקונג ראַ־דעק'ס דערמאנט און אונזערע נייע יו־דישע „קאוואלעריסטען" — און די קלוגשטעטעלדיגע יודישע ארבייטער פון אוקראאינא, וואס אוצט האט מען זיי גענומען און ארטענזעצט אויף מעטע־לורגישער ארבייט און קערטש. וואס וועט ווערען פון די דאזיגע פיאָנערען אונזערע אויפ'ן געבוט פון שווערער איי־דוסטריע?... וועלען זיי ווירקליך ווערען אוצט מעכאלוסטען? טאקע אמת'ע מוט קולטורטע פערהאדטעוועטע כיבאל־אר־בייטער?... אָדער, צי וועט נושט פאס־רען מיט זיי דאס זעלבע, וואס עס האט פאסטרט פאראיאהרען מיט די פאר הונ־דערט יודישע ארבייטער, וועלכע מען האט געשיקט אין די קוילען־גרובען און וועלכע זענען פון דארט זיך צופלוגען?..

האבען מיר זיך דערמאנט, אז מיר האבען אוצט אין מאסקווא צו גאסט דעם מוער ברול, אם טאקע יענעם יוד, וואס האט פער'שרבנ'ט צום מעמאלור־גושען זאוואר אין קערטש דעם פרא־יעקט פון ארגנצוהען אהזן יודישע אר־בייטער, ווער קאן מיר זאגען, בעסער פון אוהם דעם אמת וועגען קערטש?...

דער טעלעפאָן, וואס ארבייט אין מאסקווא אויסגעצייכענט גוט. האט אונז בוקרען צוזאמענגעפוהרט אין קאבינעט פון י. גאָלדע. דעם פערוואלטער פון „אָזעט".

— דער פלאן צו פערוואנדלען קערטש אין א יודישען אונדוסטריעלען צענטער, אונטערעסירט מיך זעהר און זעהר — ראב איך אוהם געזאגט, ווען מיר האבען זיך בעגעגענט, — אוהר זיט דער מענש, וואס קאן מיר זאגען דעם גאנצען אמת וועגען דעם דאזיגען פלאן.

אין איך האב געווארט אויף אנ'ענט־פער...

דער שוואַרצער, עמוואס אויסגעמא־גערטער יונגער מוער האט מיך אבער לאנג נושט געלאזט ווארטען. פון זיין אנגעבאקטען צוקונטטשטען פארטפעל מיט פאפירען, האט ער ארויסגענומען א קלינען נאמיז־בוכעל און גענומען דארט דורכבלעטערן די זייטלעך, וואס זענען געווען פערשריבען מיט א רייגעם, דראב־נעם שריפט.

— אוהר זעהט — האט ער מיר גע־ווייזען דאס נאמיז־בוכעל — פון דאזי־גען בוכעל האב איך נעלטען אפיציעל בערוכטעט וועגען קערטש אויף דער פאר מיין־זוצונג פון אונזער יודישער קאמע־נוסטישער סעקציע. פון זעלבען בוכעל וועל איך אוצט פאר אייך דערצעהלען דאס, וואס אייך אינטערעסירט צו ווי־סען וועגען קערטש. אוהר מעגט זען זיי־כער, אז אוהר וועט פון מיר קריגען דעם אמת. דער קערטשער פראיעקט אין בייי אונז נוש מבלויז קיין עפונזאר. ער אין א טייל פון אנ'אויסגעארבייטען סיסטעם. פון א סיסטעם, וואס די יודישע געזעל־שאפטלכע מיינונג אין אויסלאנד אין בערעכטיגט צו ווינען וועגען אוהם. דעם תמצית פון דאזיגען סיסטעם וועל איך אייך אוצט דא אויבערשרייבען...

— פארוואס קערטש?... פארוואס האבען מיר גדאר אויסגעקלייבען קערטש אלס די שטאט, וואו עס דארפען אינ־געארדענט ווערען יודישע ארבייטער אונדוסטריע?

מיר האבען זיך אפגעשטעלט אויף קערטש אויף דערפאר, וויל מיר גלוי־בען, אז לויט די געאגראפישע מעגלוכ־קייטען קאן די גאנצע געגענד דארט מיט דער צייט פערוואנדעלט ווערען אין א גרויסער אונדוסטריעלער געגענד, וואו יודישע ארבייטער זאלען קאנען ארבייט אויף א רייה פאבריקען. פאר־האן אין דער ערד ארום קערטש געגענד רויה־שטאה, וואס זאל בעזארגען א צאהל זאוואדען אין פאבריקען מיט מאטעריאל מאקע גלייך אויפ'ן ארט. ארום קערטש קאנען דערפאר אויסגעבויט ווערען פאב־ריקען, וואס זאלען זיין פערבונדען מיט מאריאמפאל פון אנדערע זייט און מיט מא־גאזאג — פון דער צווייטער. דאס בע־דייט זעהר פיל פאר דער ציקונפט פון אונזער פלאן.

מיר זענען געקומען צו קערטש אלס רעזולטאט פון דער קאמפליצירטער לע־גע, וואס עס האט זיך געשאפען מיט אונזער יודישער יוגענד. צעהנדלונגען, טויזענדער רובל זענען בייי אונז אויסגע־געבען געווארען אויף פראָפעסיאָנעל־מעכנישער בולדונג צו לערנען דער יו־דישער יוגענד א פאך. יעדער יודישער שולער, וואס האט געענדיגט א מעכנישע שולע האט אונז אפגעקאסט טויזענד רובל. ער האט זיך פיר יאהר געלערנט אין דער שול, זיך קוואלפיצירט אין א כלאכה, אבער ווען ער האט די שלע געענדיגט, האט ער ערשט קיין ארבייט נישט געקאנט קריגען.

עס האט זיך פאר די לעצטע פאר יאהר געשאפען דערפאר אזא לאגע, אז אונזער ארבייט צו געבען דעם יונגען יו־דישען דור א קוואלופיקאציע, אין כמעט געווען אנ'ארויסגעווארפענע.

דאס פראבלעם, וואס צו מון מיט דער דאזיגער ענטטוישטער יוגענד אין פאר אונז געווארען וואס ווייטער אלץ ערנס־טער. די פראָפעסיאָנעל־מעכנישע שולען האבען מיר געקלערט, זענען מאקע גוט, אבער נאך בעסער וואלט געווען, ווען די זעלבע יודישע יוגענד זאל קענען אוהר מלאכה זיך לערנען נושט אין דער מעכ־נישער שולע, נאר מאקע גלייך אויף דער פאבריק.

אין בייי אונז דערפאר געבוירען געווא־רען א נייער פלאן — א פלאן פון אויפ־זוכען פאבריקען, וואס זאלען זיין אינ־שטומונג פאר געצאהלט צו לערנען אונ־זער ארבייטער יוגענד א מלאכה, אבער מיט דעם בערונג, אז יענע, וואס וועלען אויף די פאבריקען זיך אויסלער־נען די מלאכה, זאלען שוין דארט אויך בלייבען אלס פולבערעכטיגטע ארבייי־טער. דער חשבון אונזערער איז געווען אזא: עס וועט אונז קאסטען וויינציגער אויסצוהאלטען א שולער אויף א פאבריק ווי ער קאסט אונז אין דער מעכנישער שול. דערפאר אבער אויב ער וועט ארייי־פאלען אין א פאבריק, וועט ער שוין דארט קאנען בלייבען.

אין דעם דאזיגען פלאן אונזערען האָ־בען מיר קודם כל א קלער געווען וועגען קערטש. אין קערטש האט בוין דער מלחמה עקזיסטירט א טעכנישער זאוואד. האבען מיר געקאנט אויב אין דער ווייטער אין אונדוסטריע. אין ח יאהרען פון דער רעוואלוציע אין דער זאוואד געגאנגען צו גרונט. אוצט הויפט די רעגירונג אוהם אן ווידער אויפצו־בויען.

עסאיז גרינגער ארייننצופיהרען יודען אויף א זאוואד וואס בויט זיך, ווי אויף אינעם. וואס עקזיסטירט שוין יאהרען. אין אויף וועלכען יודען האבען קיינמאל נושט געאַרבייט; זענען מיר דערפאר גע־קומען צו דער פערוואלטונג פון קער־משער זאוואד אין געזאגט:

— מיר ווילען מיט אייך שליסען אנ'א אפמאך. מיר ווילען אייך בעצאהלען א סומע פון 36,000 רובל און נעמט ארייי צו אייך אונזערע 120 יודישע יוגענדליכע פאר דעם געלד, וואס אוהר וועט פון אונז קריגען, ווען אוהר דארפען ח ארייننעמען אויסלערנען סך טעאָרעט מיש, און סך פראקטיש, וואס אייער אבער ווען ארייי־פאלען אין א פאבריק, וועט ער שוין דארט קאנען בלייבען.

אין דעם דאזיגען פלאן אונזערען האָ־בען מיר קודם כל א קלער געווען וועגען קערטש. אין קערטש האט בוין דער מלחמה עקזיסטירט א טעכנישער זאוואד. האבען מיר געקאנט אין דער ווייטער. דער פראָפעסיאָנעל־מעכנישע שולען האבען מיר געקלערט, זענען מאקע גוט, אבער נאך בעסער וואלט געווען, ווען די זעלבע יודישע יוגענד זאל קענען אוהר מלאכה זיך לערנען נושט אין דער מע־נישער שולע, נאר מאקע גלייך אויף דער פאבריק.

אין בייי אונז דערפאר געבוירען געווא־רען א נייער פלאן — א פלאן פון אויפ־זוכען פאבריקען, וואס זאלען זיין אינ־שטומונג פאר געצאהלט צו לערנען אונ־זער ארבייטער יוגענד א מלאכה, אבער מיט דעם בערונג, אז יענע, וואס וועלען אויף די פאבריקען זיך אויסלער־נען די מלאכה, זאלען שוין דארט אויך בלייבען אלס פולבערעכטיגטע ארבייי־טער. דער חשבון אונזערער איז געווען אזא: עס וועט אונז קאסטען וויינציגער אויסצוהאלטען א שולער אויף א פאבריק ווי ער קאסט אונז אין דער מעכנישער שול. דערפאר אבער אויב ער וועט

לאדזער כראניק.

פרוי פון סטאראסטא זשעווסקי דערשאנקען מיט לעגיאנען-קרייץ

די פרוי פון סטאראסטע זשעווסקי האט באקומען א לעגיאנען-קרייץ פאר איהר אויפטו לטובת פוילען און די צייטונג פון דער אקופאציע.

אפאראטען ארעשט צו געבען ווערען אריינגעשטעלט אין פ. ק. א.

(ו) די לאדזער אפטיילונג פון פ.ק.א. וועט בעקומען ספעציעלע אפאראטען א רעשט צו געבען קלענער-גלר. דער אפאראט ארבייט אזוי פונקטלוך, אז עס קאן קיינמאל נישט זיין קיין טעות אין דער רעכנונג.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

הייט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: פאוולאווסקי, פערריקאווער 209; האכבערג, גליבנא 50; גליקאווסקי, נאברומאווטש 4; שוטקעווטש, קאפערנוק 26; לארעמזא, פאמאדסקא 10 אין פאבאש, פלאץ קאשטשעלנא 10.

נאך 18 יאהר רופט זיך דער מאז אפ פון קבר

אין קומט צוריק צו זיין ווייב, וואס האט שוין לאנג חתונה געהאט מיט א צווייטען

די אונגליקליכע פרוי האט זיך נעכטען געמוזט גט'ן מיט ביידע מענער.

(—) אין לאדזער ראבונאט האט זיך געלטען אפגעשפילט אנ'ערשטערנדע מראנעדיע פון 3 מענשען, וואס דו גרוסע וועלט-מלחמה האט זיי צובראכען אויפ'ן נאנצען לעבען ארויס.

מיט 18 יאהר צוריק האט א געוויסער אברהם מרדכי פון בראדו חתונה געהאט מיט א לאדזער יידישער טאכטער פונעם לובע, וואס וואוינט אויף מוצקע-ווטש-נאס. א יאהר נאך דער חתונה האט דאס פאר-פאלק געהאט א קינד און מ'האט אנגעהויבען צו פיהרען א גלוקליך פאמיליען-לעבען.

נאר אט איז אויסגעבראכען די גרוסע וועלט-מלחמה, און אברהם מרדכי האט געמוזט פערלאזען זיין ווייב און קינד און מלחמה ארטן. און פון דעכאלט אן זענען אוועק חרש'ם און יאראן, אז אברהם מרדכי איז, ווי אין וואסער ארטן. די מלחמה האט אויפגעהערט. פיל סאלדאטען זענען געקומען אהיים, ווער פון פראנט, ווער פון געפאנגען-לאגער, אבער אברהם מרדכי איז נישט געקומען. און אזוי האט די ווייסע פונסטערע אלמנה פערברענגט און אין ווארטען נאנצע 10 יאהר, ביז אין אינגמאל איז אנגעקומען א ברוף פון אברהם מרדכי'ס א חבר, אז איהר מאן איז געפאלען אויפ'ן שלאכטפעלד און געקומען צו קבורת ישראל.

די פרוי האט זיך געזעצט שבעה און דערנאך דאס זי חתונה געהאט מיט א יור פון ראדאם און מיט אזהם פערברענגט, ווי אלץ יידישע טעכטער נאך דער חתונה. מיט אינמאל קומט צו איהר אן מיט א פאר וואכען צוריק א ברוף פון בראדו, און ווען זי האט אום אויפגעלייענט איז איהר פונסטער נעווארען און די אויגען. דער ברוף איז געווען געשריבען פון איהר.. פערשטאר בענעם מאן.

אברהם מרדכי שרייבט איהר, אז אויף דער מלחמה איז ער נאר פערוואונדעט געווארען און איצט קומט ער צוריק קיין לאדז. איז שטוב איז געווארען חושר, די יידענע האט זיך צעוויינט מיט ביטטערע טרעהרען. זי איז איצט א פרוי פון צוויי מענער.

דער פערשטארבענער מאן האט אויך זיך נישט געלאזט לאנג ווארטען אין זונטאג איז ער געקומען קיין לאדז. מילא, די סצענע, וואס איז פארגעקומען צווישען פאר-פאלק, וואס האט זיך איצט נאך 14 יאהר דערזעהן בי אזעלכע אומשטענדען, איז נישט צו בעשריבען. דער פונקט פון דער טרויערונגער גע שיכטע איז געקומען פארגעקומען אין ראבונאט.

מיט געבראכענע הערצער איז די פרוי מיט ביידע מענער געקומען אין ראבונאט און בי א האר-רוטענדיג געווען איז פארגעקומען דער אפעלטער נט.

טראמוויי-בילעטען ווערען טייערער

קארעספאנדענץ-בילעטען וועלען קאסטען 40 גראשן

אולגאווע ווערען טייערער מיט 5 גראשען, נאכט-בילעט 40 גראשן

אויף דער לעצטער זיצונג פונ'ם אויפזיכטס-ראט אין דער עלעקטריזיטעט אין בעשלאסען געווארען צו העכערען די פרייזען פון בילעטען אויף די טראמוואיען. א געוועהנלוכער, נארמאלער בילעט זאל קאסטען 30 גראשען, אנשטאט די בון-אויצטיגע 25. אין די מארגען שעה'ן — 20 גראשען; אנ'אולגאווע בילעט — אויך 20 גראשען. עס איז אויך בעשלאסען געווארען אפצושאפען די קארעס-פאנדענץ בילעטען.

די אנוועזענדע פארשטעהר פון מאגוסטראט האבען פראטעסטירט אבער דער בעשלוס איז געבלוגען בעשלוס און מוז וועלען שוין מוזען צאהלען.

דער נייער טאריף דארף נאך אקצעפטירט ווערען דורך דער אויפזיכטס-מאכט, אין לויט אלע וואהרשיינלוכקייטען וועט ער טאקע אקצעפטירט ווערען. דער נייער טאריף וועט גולטען פון 15 ד. ח.

* * *

אין ציזאמענהאנג מיט דער דאזיגער ידיעה האט דער דירעקטאר פון דער טראמוויי-געזעלשאפט ה' ריגג ערקלערט, אז דער טאריף פון די געוועהנליכע נאר-מאלע בילעטען וועט נישט געהעכערט ווערען. געהעכערט וועלען נאר ווערען די אולגאווע בילעטען מיט 5 גראשען און די קארעספאנדענציע וועלען איינגאנצען סקאסירט ווערען. דער וואס וועט זיך ווילען איבערזעצען פון איין מילא, די סצענע, וואס איז פארגעקומען צווישען פאר-פאלק, וואס האט זיך איצט נאך 14 יאהר דערזעהן בי אזעלכע אומשטענדען, איז נישט צו בעשריבען. דער פונקט פון דער טרויערונגער געשיכטע איז געקומען פארגעקומען אין ראבונאט.

מיט געבראכענע הערצער איז די פרוי מיט ביידע מענער געקומען אין ראבונאט און בי א האר-רוטענדיג געווען איז פארגעקומען דער אפעלטער נט.

טראמוויי אויפ'ן צוויטען וועט מוזען צו-צאהלען 15 גראשען, צוזאמען וועט אלזא אזא בילעט אויסמאכען 40 גראשען, די נאכט-בילעטען וועלען אויך געהעכערט ווערען פון 30 אויף 40 גראשען דער טאריף וועט געהעכערט ווערען פון די נייע וואך אן.

—0—

ארויספאדערונגען פון א"י.

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין ארץ ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: רבקה הערשטיין, פייגה רויזע רייזפעלד און לאה שביזאביזען.

די רערמאנטע פערזאנען דארפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אמט (צענטל-ניאנא 4) וועגען ערלעדיגונג די רייזע פארמאליטעטען. —

—0—

קליינער פעליעטאן

זאלען זיי שטרייקען!

אין ווארשא האט אויסגעבראכען א שטרייק פון די שאסטרס.

פונקט אזוי זיי א לאדזער פאבריקאנט, וואס האט לוגען פולע פאלוצעס מיט סחורה, בעט אויף א מעשטפולי שטרייק. פונקט אזוי בעט איך, ס'זאל אויסבראכען א שאפער-שטרייק. הלואי זאל אויגערן לאדזער יאפערס אנגעפאנגען דער גלוקלוכער נעראנט צו א סאלידארישען שטרייק, ד. ה. אז אויך די לאדזער שאפער'ס זאלען זיך „אבראשען" אין אויסלעגען די שופרות, אז אין אשעהנעם פרוהמארגען זאלען זיי צו אונז א זאג מון:

רבותי, איהר זענט נישט חולה צו פאהרען אויף דראשעס. איהר זענט אנדערש נישט געוואוינט נאר צו פאהרען אויף כאמאלאדען? וואס אזוי, די באבע אין אייך אויפגעשמאגען?

איהר שטעלט אייך פאר דעם גלוקלוכען מאמענט, מיר וועלען פטור ווערען פון דער געטראמבערע אין געפערלעכע. איהר וועט נעהן אין גאס אין וועט נישט דארפען פערהאלטען די נעפון דעם „זאפאר", וואס די כאמאלאדי ניקעס לאזען נאך; איהר וועט זיין ארורכשפאצירען די פשטרוקאווער גאס אין וועט נישט דארפען גוסל בענשען. א זאהער זענט בשלום אהינגעקומען מיט בענדע פיס, מיט בענדע הענד; אין וועט נישט דארפען שטעהן בעים רוג אין קוקען אויפ'ן פאליציאנט, אויף וועלכער זיין ער „דורכגערט" מיט'ן שטעקעלע, כדי איהר זאלט נישט כאפען א „באמשגעם" שנעל...

א', פערד? געהט שוין געהט. וואס מ'שטענדיגען, א פערד קען אין שוין שלעכטס טון. וואס דער מענש וועט נישט מון דעם פערד, דאס פערד דער מענש זולער נישט...

דאס איינציגע, וואס בלייבט אונז אויצט צו טון אין. צו דאנקען די וואר שאווער שאפער'ס פאר זיער שטרייק אין צו בעטען דעם, וואס אין הימעל. אז אויך אונזערע לאדזער שאפער'ס זאלען איינפאלען דער גלוקלוכע רגעראנג, אפ צושטעלען די משחיתים.

נישט קשה, מיר זענען ישט שוואן צו פאהרען מיט דראשקעס אין צו זיי זולער מיט אונזער בענטעל בענער.

הלואי, זאלען זיי שטרייקען!

אב—נעק.

די מעסער-שטעכעריי איז לאדז

2 בלוטיגע אנפאלען אויף פערבייגעהער.

(§) די מעסער-שטעכערעי אין לאדז איז געווען א מאנ-טעגלוכע ערשיינונג, עס געהט נישט אוועק א טאג, וואו עס זאלען נישט פערגאטירט ווערען עטלוכע פארפאלען פון אנפאלען מיט מעסער'ס אויף די דורכגעהער אין גאס. דינסטאג אוועגד זענען אויך פארגעקומען 2 יורי-שע בלוטיגע אנפאלען, אגון אנפאל איז אויסגעפוהרט געווארען אויף דער זשגאיו סקא געבען הויז נומער 20, דארט האט מען געשטאלען דעם 20-יעהריגען ר' דאלף שטאנלאנ און דער צוויטער אנ-פאל איז פארגעקומען אויף וויסלא-נ-א אויפ'ן אויפגעהרטן אויפ'ן זיכ-ראנ-ראט אין דער לעצטער נאכט. דער אנגרייפער איז געווען א מאנ-טעגלוכע ערשיינונג, ווי אויך דער אנגרייפטער. דער אנגרייפטער איז געווען א יונגער מאן פון 34, ווי-זא-מון דעם 5. קאמוסא "אט. דארט איז א מעסער-שטעכער אנגעגאנ-לען אויף א געוויסען ארט גראהמאן, וועלכער וואוינט אויפ'ן בזשען שוינער שאסעע און אזהם ארטנגעזעצט א מע-סער און דו מעסער-שטעכערעי איז לאדז.

(§) די מעסער-שטעכערעי אין לאדז איז געווען א מאנ-טעגלוכע ערשיינונג, עס געהט נישט אוועק א טאג, וואו עס זאלען נישט פערגאטירט ווערען עטלוכע פארפאלען פון אנפאלען מיט מעסער'ס אויף די דורכגעהער אין גאס. דינסטאג אוועגד זענען אויך פארגעקומען 2 יורי-שע בלוטיגע אנפאלען, אגון אנפאל איז אויסגעפוהרט געווארען אויף דער זשגאיו סקא געבען הויז נומער 20, דארט האט מען געשטאלען דעם 20-יעהריגען ר' דאלף שטאנלאנ און דער צוויטער אנ-פאל איז פארגעקומען אויף וויסלא-נ-א

אויפגעהרטן אויפ'ן זיכ-ראנ-ראט אין דער לעצטער נאכט. דער אנגרייפער איז געווען א מאנ-טעגלוכע ערשיינונג, ווי אויך דער אנגרייפטער. דער אנגרייפטער איז געווען א יונגער מאן פון 34, ווי-זא-מון דעם 5. קאמוסא "אט. דארט איז א מעסער-שטעכער אנגעגאנ-לען אויף א געוויסען ארט גראהמאן, וועלכער וואוינט אויפ'ן בזשען שוינער שאסעע און אזהם ארטנגעזעצט א מע-סער און דו מעסער-שטעכערעי איז לאדז.

מיניסטעריאל-קאמיסיע פון מאגיסטראט אפגעפאהרען פון לאדז.

(§) די מונוסטעריאל-קאמיסיע אין מאגיסטראט האט מאנטאג לוסטרירט די בוכלער פון דער פונגאנ-אפטיילונג בעים מאגיסטראט. פארמוטאג האט די קאמיסיע פערעדגנט אויהר ארבעט און 12 א זייגער איז אין קאבינעט פון פרע-זידענט אויפ'ן צוויטען וועט מוזען צו-צאהלען 15 גראשען, צוזאמען וועט אלזא אזא בילעט אויסמאכען 40 גראשען, די נאכט-בילעטען וועלען אויך געהעכערט ווערען פון 30 אויף 40 גראשען דער טאריף וועט געהעכערט ווערען פון די נייע וואך אן.

—0—

ארויספאדערונגען פון א"י.

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין ארץ ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: רבקה הערשטיין, פייגה רויזע רייזפעלד און לאה שביזאביזען.

די רערמאנטע פערזאנען דארפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אמט (צענטל-ניאנא 4) וועגען ערלעדיגונג די רייזע פארמאליטעטען. —

—0—

אייטינגאן ארענדירט די פאבריק פון ס. ראזענבלאט

(—) מאנטאג האט אין לאדז געווינלט דער דעלעגאט פון דער „באנק גאספאדארסטוו קראיאווגא" וועלכער איז ווי בעוואוסט דער אויפזעהער פון דער אקציען-געזעלשאפט „ס. ראזענבלאט", וואס איז שולדיג זעהר פול געלד דער דער-מאנטער באנק.

דער דעלעגאט האט אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט ב. אטטינגאנ-ען, וועלכער וויל נעמען אין ארענדע די דערמאנטע פאבריק. די רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען בעים רעיעגט ראסמאן ווערט געהאלטען שטרענג בסוד.

אלע קאנפליקטען אין פאבריקען

וועלען ערלעדיגט ווערען דורך ספעציעלע קאמיסיעס

מעמאריאל צום ארבייטס-מיניסטעריום פון די לאדזער פראפעסיאנעלע פעראיינען

(—) אין ארבייטס-מונוסטעריום ווערט אויצט אויסגעארבייט אנ'אוטאו, ווען רעגולירען די בעצוהונגען צווישען די ארבייטער און ארבייטס-געבער, שאפען אזעלכע ספעציעלע אונסטומיציעס וואס זאלען האבען די אויפגאבע צו לוזן ווערען די קאנפליקטען פון די ארבייטער מער מיט פאבריקאנטען, כדי עס זאל אויסגעמוטען ווערען א שטרייק.

אין ארבייטס-מונוסטעריום ווערט אויצט אויסגעארבייט אנ'אוטאו, ווען רעגולירען די בעצוהונגען צווישען די ארבייטער און ארבייטס-געבער, שאפען אזעלכע ספעציעלע אונסטומיציעס וואס זאלען האבען די אויפגאבע צו לוזן ווערען די קאנפליקטען פון די ארבייטער מיט פאבריקאנטען, כדי עס זאל אויסגעמוטען ווערען א שטרייק.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, ווערט די וואך צונויפגערופען א רטה בעראטונגען און קאנפערענצען און די הונגע פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואו דער געזעץ-פראיעקט וועט נעגוי דעבאטירט ווערען.

אין פרינציפ זענען די פראפ. פעראיינען מסכים מיט דעם געזעץ-פראיעקט. זיי זענען אבער נישט צופרידען מיט אינגיגע פונקטען, אין געזעץ, וועלכער אונגארירט כמעט אין אלע קאמיסיעס די בעטיליגונג פון די פראפ. פעראיינען. אין אויסטאו רעדט זיך ווענען ארבייטער-פארשטעהער, אבער עס שטעהט דארט נישט בפירוש געשרובען, אז דער פראפעסיאנעלער פעראיין אין דער פארשטעהער פון די ארבייטער. די לאדזער פראפ. פעראיינען גרטען מעמאריאל צום ארבייטס-מונוסטעריום.

—==—

קופאן № 55

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

ניילטיג היינט מיטוואך, דעם 7. אויגוסט פון 8—9 אז.

ווען איהר געהט אריבער די גאס

רוסט מיט אפענע אויגען; איהר מענט בלייבען אנ-אייביגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט.

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

ווי זענען ארגאניזירט און דורכגעפירט געווארען די אטענטאטען אויף פלעווע'ן

נייע, זעהר אינטערעסאנטע איינצעלהייטען, לויט ערשט-בעכאנט געווארענע ארכיוו-מאטעריאלען

ווי דאס רוב טעראָרוסטישע אקטען, זענען אויך די דאזיגע אטענטאטען דורכגעפוהרט געווארען פון דער קאמף אר-גאניזאציע פון דער סאציאליסטען-רעוואלוציאנערען-פארטיי. דאס איז געווען ווהר א שווערע ארבייט, ווייל עס איז געלעגען פארשטענדליך, אז פלעווע האט מען געהיט, אין אויסלוכען מאל, בעת ער פלעגט פאהרען, פלעגען אוהם בעגלייטען א סך געהיים-אגענטען און א טמארקע שמירה.

א כד מוטגלוכער פון דער ס.-ד.-פארטיי האבען דעמאלט געוואוינט אין אויסלאנד. סאוינקאוו האט דעמאלט געלעבט אין גענף. דארטען האבען אויך געוואוינט די בעוואוסטע ס.-ר. גאיי, גלוגאוו. (אין יאהר 1905 דער'הרג'עט ווערען בעים פערטיידיגען יודען, בעת דעם זשטאמורער פאגראם), דער פרוי-ערוג בערנהמטער פראוואקאטאר אזעף, קאלאיעוו, וואס האט שפעטער גע'הרג'עט דעם טאסקווער גענעראל-גובערנאטאר פירשט סערגיי אלעקסאנדעראוויטש, סאוינקאוו האט פארגעשלאגען, אז די וויכטיגסטע אויפגאבע אין אזעלכע ספעציעלע אונסטומיציעס זאל זיין אויסגעמוטען ווערען א שטרייק.

עס איז געווען בעוואוסט, אז פלעווע וואוינט אין הויז פון פאלוצע-דעבארטא-מענט, אין ער פאהרט יעדע וואך צום קיסער מיט א „דאקלאד". מען האט בעשלאסען כסדר נאכצושפורען פלעווען, כדי צו וויסען געוויס-פראיעקט, וועלכען מאג אין וועלכע צייט ער פאהרט אין ווי עס זעהט אויס זיין וואגען. היות מען האט געוואוסט, אז ער ווערט שטארק בעוואכט, האט מען גוטען געהאט, אז אוהם זאלען נאכלקוקען אזעלכע מענשען, וואס זענען צוגוב צייטער בעשעפטיגונג תמיד אויף דער גאס: דהיינו פון הויזלטיר, צייטונגס-פערקויפער, נאסען-הענדלער וכדומה. אינער א חבר האט געקויפט א פערד אין וואגען אין אין געווארען א פעטערבורגער פוהרמאן. א צוויטער האט פערקויפט טאבאק מיט פאפיראס אין אין גאס אין... נאכגעקוקט פלעווען. דעם דאזיגען פלאן האט פארגעשלאגען אזעף. אין ער אין אויך אנגעזיכטען געווארען. סאוינקאוו אין שוין געווען געקומען קיין פעטערבורג. די אויבריגע 2 רעוואלוציאנערען זענען אויך געווען אויף זייערע ערטער, אבער דא האט סאוינקאוו בעמערקט, אז ער ווערט נאכגעשפיאנירט, אין ער האט תיכף פערלאזען פעטערבורג. אין א קאלטער ווינטער-נאכט האט ער צוזאמען מיט א גרופע יודען, וואס זענען געפאהרען קיין אמע-רוקע, זיך ארובערגעגנב'עט דעם רוסישע רעטשען גרענץ אין אין אפגעפאהרען קיין גענף. אזוי ארום אין דער ערשטער פרוב נישט געלונגען.

נאך האט אוהם אין גענף געהיטען תיכף פאהרען צוריק קיין רוסלאנד. דאס מאל אין דער הויפט-זאכעלפונקט געווען רינגע. אהער זענען געקומען די הויפט-אגטיטאטאר פון אטענטאט, די כמודענטען פאקאמיטאוו און שווייצער, איך סאוינקאוו, סאזאנאוו און קאליא-יוו. דא האט מען בעשלאסען, אז סאזאנאוו און ווערען זאל פאהרען קיין פעטערבורג און ווערען א פוהרמאן, אין שוויצער זאל דערוויל ווארטען מיט די רונאמיט-ווארען. סאוינקאוו אין שוין געווען געקומען קיין פעטערבורג. די אויבריגע 2 רעוואלוציאנערען זענען אויך געווען אויף זייערע ערטער, אבער דא האט סאוינקאוו בעמערקט, אז ער ווערט נאכגעשפיאנירט, אין ער האט תיכף פערלאזען פעטערבורג. אין א קאלטער ווינטער-נאכט האט ער צוזאמען מיט א גרופע יודען, וואס זענען געפאהרען קיין אמע-רוקע, זיך ארובערגעגנב'עט דעם רוסישע רעטשען גרענץ אין אין אפגעפאהרען קיין גענף. אזוי ארום אין דער ערשטער פרוב נישט געלונגען.

נאך האט אוהם אין גענף געהיטען תיכף פאהרען צוריק קיין רוסלאנד. דאס מאל אין דער הויפט-זאכעלפונקט געווען רינגע. אהער זענען געקומען די הויפט-אגטיטאטאר פון אטענטאט, די כמודענטען פאקאמיטאוו און שווייצער, איך סאוינקאוו, סאזאנאוו און קאליא-יוו. דא האט מען בעשלאסען, אז סאזאנאוו און ווערען זאל פאהרען קיין פעטערבורג און ווערען א פוהרמאן, אין שוויצער זאל דערוויל ווארטען מיט די רונאמיט-ווארען. סאוינקאוו אין שוין געווען געקומען קיין פעטערבורג. די אויבריגע 2 רעוואלוציאנערען זענען אויך געווען אויף זייערע ערטער, אבער דא האט סאוינקאוו בעמערקט, אז ער ווערט נאכגעשפיאנירט, אין ער האט תיכף פערלאזען פעטערבורג. אין א קאלטער ווינטער-נאכט האט ער צוזאמען מיט א גרופע יודען, וואס זענען געפאהרען קיין אמע-רוקע, זיך ארובערגעגנב'עט דעם רוסישע רעטשען גרענץ אין אין אפגעפאהרען קיין גענף. אזוי ארום אין דער ערשטער פרוב נישט געלונגען.

אין לובו.

סאזאנאוו איז דערגאנגען, אז פלעווע פאהרט יעדען דאנערשטאג 12 א זייגער אין ווינטער-פאלאיז. די דויפט אגטיל-נעמער פאקאמיטאוו, בארושאנסקי (א יור), קאליאיעוו און סאזאנאוו זענען גע-שטאנען אויפ'ן וועג און פערשודענע ער-טער. דער „פוהרמאן" סאזאנאוו האט געהאלטען זיין באמבע אינמערן לעדער-נעם פארטיר אויפ'ן שוים. מען האט אוהם בשום אופן נישט געקאנט אונטער-שיידען פון א געוועהנלוכען פעטערבור-גער פוהרמאן. סאוינקאוו האט פונאנ-דערגעשטעלט אומליכען אויף זיין ארט און האט זיך געזעצט אויף א בענקעל אין זומער-גארטען. א האלבע שעה האט ער דארט געווארט. פלוצלונג האט זיך דערהערט א שטארקער קלאפ. עס איז אבער נישט געווען קיין אויפרעגס, נאר א הארטאטען שאס פון דער בעטרא-פאוולאווסקער פעסטונג. דער אטענטאט. וואס האט געזאלט פארקומען דעם 18-טען מערץ, איז ווידער נישט געלונגען.

סאזאנאוו איז געזעסען מיט א 7 פונטוגער באמבע אויפ'ן שוים. כדי צו ווארטען די באמבע האט ער גערעדט אויפשפולען זיין פארטיך און אויפהויב-בען די באמבע. דאס וואלט גערוישערט עטלוכע סעקונדען. עס האט זיך אבער געווארפען אין די אויגען, וואס דער „פוהרמאן" שטעהט אויף אין ארט און זאגט אלעמען אפ. ער אלען האט דאס אויך בעמערקט אין דערפאר האט ער זיך אפגעקעהרט אן א זייט. פלעווע איז ווידער נישט געפאהרען אין סאזאנאוו האט אוהם נישט בעמערקט.

מען האט געוואוסט, אז דעם 25-טען מערץ פאהרט פלעווע צום קיסער. דאס מאל האבען פאקאמיטאוו מיט בארו-שאנסקי'ן געזאלט ווארפען די באמבעס. בעידע האבען אבער פלעווען נישט גע-זעהן.

עטלוכע טעג נאכדעם איז פאקאמי-לאוו אומגעקומען פון אנ'אויפרעס, בעת ער האט צוגעגרייט באמבעס. דאס איז געווען דער ערשטער קרבן, וואס דער אטענטאט האט געפארדערט.

מען האט געוואוסט, אז דעם 25-טען מערץ פאהרט פלעווע צום קיסער. דאס מאל האבען פאקאמיטאוו מיט בארו-שאנסקי'ן געזאלט ווארפען די באמבעס. בעידע האבען אבער פלעווען נישט גע-זעהן.

עטלוכע טעג נאכדעם איז פאקאמי-לאוו אומגעקומען פון אנ'אויפרעס, בעת ער האט צוגעגרייט באמבעס. דאס איז געווען דער ערשטער קרבן, וואס דער אטענטאט האט געפארדערט.

זיין טויט האט געמאכט א שווערען אינדרוק, ווי די נישט געלונגענע אטענ-טאטען דעם 18-טען און 25-טען מערץ. נאך זיין טויט איז געבלוגען אונגאנצען א פערמיל דונגאמיט. דאס וואלט גע-קלעקט נאר אויף אין באמבע. היות ווי דערמארדען פלעווען מיט אין באמבע איז געווען כמעט אומעגליך, האט מען געפלאנט צו דערגעהן דעם קוועווער גע-גערל-גובערנאטאר קלינגלעס.

דאס מאל איז אבער אזעף בעשטאנען אויף דעם, אז דער אטענטאט זאל דורכ-געפוהרט ווערען.

אנ'אונזשניער און מומגלוך פון דער ס.-ר.-ארגאנזאציע האט זיך אנגעגעבען צו שאפען דעם נויטיגען מאטעריאל פאר די באמבעס דאס איז געווען ווהר א שווערע אויפגאבע. אויף א פאלשען ארדער איז געלונגען צו בעקומען דעם נויטיגען רוהר-שטאף. דאס פארמוג כאלען טאג דעם דונגאמיט איז א עלנגער זעמ-כער לאבאראטאריע האט שיער ווייניגער נישט געפארערט א מ-ב, מיט דער זעלבער נישט בעמערק

א טויט קינד מיט א שטריק אויפ'ן האלז

שוידערליכער טאט פון א מוטער, א מערדעריז

(§) נעבען דער סטאשוי-שולע און גאווי-ראקומשו האט מען געלמען געפונען לינען א טויט קינד פון עמלוכע חדשים. דאס טויטע קערפערל און גע־ווען פערדעקט מיט בלעטער און מיט א בוינען פאפיר. דאס העלזעל און גע־ווען ארומגעצוינען מיט א דונער שאר־פער שנור, וואס האט זיך אינגעשניטען טיף אונ'ס גארטעל פונ'ם אונגלוקלוכען עופה'לע. עס און געסטגעשטעלט געווא־רען, אז דאס קינד און ערמארדעט גע־וואָרען מיט א פאר שעה פריהער אנ־דער מען האט עס געפונען.

די פאָלוצי האט אונטערגענומען אנ־גערגושע אויספארשונג צו דערגעהן ווער עס האט אויסגעפיהרט די שו'דער־לוכע מאט. עס און מעהר ווי זיכער, אז דאס קינד און ערמארדעט געווארען פון דער אונגעגער מוטער, וועלכע האט זיך אזוי ארום געוואלט בעפרייען פון דער פערבאמטענער פרוכט.

איבערגעאפהרען פון אנ'אויטא

(§) אויף פעטרוקאווער 115 האט אנ'אויטא אויבערגעפאהרען דעם 46-יעה רינגען הערש קאצענעלבאגען פון צונעל נאס 57. פאנאמאוויע האט אויהם ער־מוטלט הילף.

דעם שאפער האט מען געמאכט א פראטאקאל.

עפעס א משוגענער בעשטעלט קלעפסידרעס פאר לעבעדיגע מענשען

דער פערשוין שטעלט זיך אומעטום פאר פאר א דעלעגאט פון אינוואלידען-פערבאנד.

(§) אין לארז דרעהט זיך אוצט ארום עפעס א מארגער נפש, וואס שטעלט זיך פאר און די געשעפטען אלס דעלעגאט פון אנ'אינוואלידען-פערבאנד און מאכט דארט פערשידענע בעשטע־לונגען אויפ'ן חשבון פון פערבאנד.

דערביי זענען זענע בעשטעלונגען אזעלכע, אז מען קען נאך לעת עתה ניט וויסען, צו מען האט דא צו טון מיט אנ'אפארטס אדער מיט א משוגענער.

אזוי האט דער דאזיגער פאר־שון געמאכט געמאכט דרי בעשטעלונגען און קענדשערסקי'ס דרוקערני, אנדרשעא 15. ער האט בעשטעלט 75 קלעפטיר־רעם אויפ'ן נאמען פון פלומר'שט גע־שטארבענעם מאיאר ד"ר ראמאן-דזיון־שמאלא, און יענדזשעווסקי'ס שר־ניע־שעפט, אנדרשעא 17 האט ער ווידער בעשטעלט 20 פאר שטיוועל מיט ליע־נגנצקע לאלעוועס און פיאטרקאווסקי'ס דרוקערעי האט ער בעשטעלט נאך 100 קלעפסידרעס אויף דעם דערמאנטען נא־מען און דעם בלומען-געשעפט „מארשון" — 6 קרענץ צו 100 זל. יעדער. אלע בעשטעלונגען האט ער גע־מאכט אויפ'ן חשבון פון אינוואלידען־פערבאנד און געוואנט, אז מען וועט שפעטער זיי קומען אפנעמען.

אזוי ווי די סוהרים האבען אנגע־זעהן, אז מען קומט נישט נאך די זאכען האבען זיי זיך פערשטענדיגט מיט'ן פערבאנד און דאן האט האט זיך ארויסגעוו־זען, אז זיי ווייסען גארנישט פון איא דעלעגאט, ווער דער דאזיגער פארשון איז, ווייסט מען נאך נישט.

לאדזער שמוגלער פון זייד-גארן בעשטראפט מיט 100 טויזענד זל.

(—) מיט צוויי חדשים צוריק האט די שלעזישע גרענץ-וואך געמאכט א רעוויזיע בי דעם לאדזער אינוואליד פיטולאוויטש און בי אהם געפונען 500 קוילא געשמוגעלטען זער-גארן פון דייטשלאנד. דאס גערוכט האט אויהם פערמשפט צו א מויליאן זל. שטראף. פיטולאוויטש האט דאן די שטראף גא־ראנטירט אויף די הופאמעקען און מען האט אויהם בעפרייט.

די מעג האט די שלעזישע גרענץ־וואך ווידער דורכגעפיהרט א רעוויזיע און מ'האט בי אהם געפונען א נעצם טראנספארט געשמוגעלטען זער-גארן. פיטולאוויטש'ן האט מען תיכף ארעס־טירט, מ'האט אויף אהם ארויפגעלעגט א שטראף פון 100 טויזענד זל

ווער עס גיט און ווער עס נעמט

קרן-קימת-זאמלונג אויף ווישניאווא-גורא

שוין א טראדיציע: יעדען זומער אר־דענט אין דער קרן קימת א זאמלונג אויף ווישניאווא גורא און אין די ארו־מיגע דערפער.

פערנאנגענעם זונטאג און אין ווש־ניאווא גורא פארגעקומען די דאזיגע זאם לונג פאר'ן קרן קימת. דאסמאל און צו־ליב דעם, וואס מ'קומט גראד פאר דער קאנגרעס אין צירוך — דער אונטערעס געווען א פול שטארקערער אין פער־גליך צו די פריהעריגע זאמלונגען.

דער „צענטראל-פונקט" אין אטנגע־ארדענט געווארען געבען דער „כלאריע". די יוגענד, וועלכע האט זיך עמלוכע־וואכען געגרעבט צו דער ארבעט, האט זיך צוגעשטעלט אין קאמפלעט. די אקאדע־מיקער, וואס פערברענגען דא ד' וואקא־ציע, האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט און זיך געלאזט מיט די פושקעס אובער די וועלעס. דאס יונגווארג, שולער פון די יודישע גומנאזיעס, יונגלעך און טער־לעד, האבען זיך געלאזט מיט די ווים־בלויע בענדער אובער'ן שאסעע און גע־ארבעט מיט שוועס. ס'אין געגאנגען א קאנקורענץ אויף א פלאץ. א געיעג אויף די אנגעפאהרענע אויטאס, אויטאבוסען און פוהרלעך.

אין משך פון א שעה-צייט אין נאנ־ווישניאווא גורא, גרוים און קלין, געווען „דעקאראירט" מיט די קרן-קימת-אפ־צייכענען.

חברה קלינגווארג האט זיך נישט גע־רעכענט מיט קיין שום סענסיטענטען. האבען בי קינעם נישט געפרעגט קיין פאלטושען פאס. וואו ס'אין א פרייע קלאפע, דארף צוגעשטאכען ווערען אנ־אפצוזאגען. נעגוג, אז אינער א חברה מאן האט אנגעשטאלען אנ'אפצוזאגען אויף דער קלאפע פון ראמטאן האלענ־דערסקי, אין ער האט בעל-בחרו געטוזט ארענגוארפען א מטבע אין דער פושקע פאר קרן-קימת...

ס'שפאצירט א חסידישער יור, א בע־קאנטער טוער פון דער „אגודה" צוזא־מען מיט זיין פרוי. חברה בעפאלען אים. ער ווערט זיך, אבער חברה זענען אים גובר, ווארפט ארין א מטבע אין דער פושקע, און בעהאלט דעם אפצוזאגען אין דער קעשענע ארין...

ס'פאהרט א מאטאציקל, צום מאטא־ציקל צוגעשטעפעט א קליינער אומטא־קאבינע. דער מאטאציקל לויפט מיט'ן גאנצען אומפעט. חברה שרעקען זיך וע־נגנ פאר זיין לויפען און רוישען. שטע־לען זיך אזעק אין מיטען וועג. א בריעה האט ער, זיך נישט אפצושטעלען? שטעלט ער אפ די מאשין. ווארפט ארין א מטבע אין דער פושקע, און חברה בעדענען אוהם דעם וועג...

אזוי האט מען געארבעט בין פאר־נאכט. שפעטער האט מען די פולע פוש־קעס צוגעשטעלט צום לעמטער פון דער זאמלונג ה' רינגארד. און נאך עמלוכע העבראיאישע זמר'לעך און חברה אהיט־געגאנגען מוד, אבער פרעהלען — אפ־געטון א שטוקעל ארבעט, אויף וואס זיי האבען שוין אזוי לאנג געוואַרט.

אלם

די נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

אין 67. מאג פון רינג-קאמפען טור־נער זענען פארגעקומען פאלגענדע 4 קאמפען:

דער ערשטער און געווען דער דעצי־דיוטענדער קאמף צווישען שמיבאר'ן און באהן-סאמסאנ'ען, געזיגט האט שמיבאר אין דער 27 מינוט דורך א פאראדע פון א הנגטער-פאס גרוף.

דער צווייטער דעצידירענדער קאמף איז געווען פאשאף—ווילונג, ווילונג קעמפט זעהר ברומטאל, ווערט דורך דעם רוסטער 3 מאל געוואָרענט, קעמפט אבער ווייטער ברומטאל, און ווערט דער־פאר דיסקוואליפיצירט, דער זיג ווערט אנערקענט פאשאפ'ן.

די דרומע קעמפענדע פאר און געווען שווארצע מאסקע — שטעקער, דער קאמף האט מזוג געגדונגט אהן רעזולטאט.

דער פינטער קאמף איז פארגעקומען צווישען דעם גיי-צוגעקומענעם אטלעט פונעצקי און שנידערן. פונעצקי, אנ־ערשטקלאסיגער רעגאמונטער אטלעט, איז א ספעציאליסט פון דאפעל-נעל־סאנ'ס, זיין מעלה איז, וואס ער בעזיצט לאנגע הענט, ער האט אויך בעזיצט שנידער'ן אין דער 5 מינוט דורך א דאפ־פעל-נעלסאן.

ווערגעס די „אדוואלאניעס" אויפ'ן אומזאץ-שטייער

(§) די פונגאנ-קאמער האט דער־האלטען פון ווארשא אנ'אקולנוק, לויט וועלכען די נאטשעלנוקעס פון די בעזונ־דערע אפטיילונגען ווערען בעאויפטראגט צו מאלען די „אדוואלאניעס" אויף דער אויסמעסטונג פון אומזאץ-שטייער אויפ'ן יאהר 1928 און די עקזעקוציע פון די שטייערן זאלען בעגרענצט ווע־רען צו דער סומע, וואס אין פעסטע־שטעלט געווארען אין דער פראווינזיאלי־שער אויספארשונג. די קווארטאלנוקעס פון יאהר 1929 וועט מען זיך אויך האלטען און זיין פונ'ם דערמאנטען אקול־נוק.

אויב צו דער פראווינזיארישע אויסרעל נונג וועלען צוגעצויגען ווערען די זאר־קענער, וועט מען זיך קודם כל בענוצען מיט די פערזאנען, וואס זענען געלעגען אויפ'ן טוש, האט ער זיי גלייך אויפגעדעקט.

עס איז געווען א נבון, א צעהן און א צוויי.

איין און צוואנציג!

דער אלטער הער האט פערמרוזשעט זיינע גרויסע, גראָ־הן אויגען. זיי זענען געווארען מיט איינמאל קלין און עס האט זיך גערעכט, אז זיי קוקען אין עפעס א מיקרא ווייטקייט. דורך דעם קערפער פון אונבעקאנטען איז אדורך א בעהאל־טענער שויער, וואס ער האט אבער זעהר שנעל בעהערשט. ער האט אויפגעהויבען דעם ברוסט-קאסטען און שווער און מיט איינגעאטעמט לופט און די לונגען...

— צו שפעט! — האט ער געזאגט שטיל און שטרענג.

ווינטער האט בלויז א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— מיין בעמערקונג און נישט געווען געווארעט געגען איך, — האט ער געענטפערט, בעהערשענדיג זיך פולשטענ־דיג, — נאר — געגען זיך אלין. ווינפול בין איך שולדיג? — האט ער העפליך געפרעגט.

— 30.000!

ווינטער האט אויסגעלונדינט דעם פארטפעל.

— אזהר מיזט זיך בין מארגען א זייגער פון נאלטמ־טאג בעגינגען בלויז מיט 10.000 מארק און מיט א פער־פלכטונג, פערשטעהט זיך. אזהר וועט אזוי גוט זיין און אינ־שרייבען אייער אדרעס און מיין נאטיץ-בוך...

אפנעמענדיג זיין נאטיץ-בוכעל, האט ווינטער אובערגע־לייענט:

„באיינג,

האטעל „עקסצעלסיאר"

צימער 15"

דאן האט ער זיך לעבט מיט א שמייכעל פערבויגען פאר'ן אונבעקאנטען.

— אך בין שטענדיג גרייט אייך צו נעבען רעראנזיש. הער ווינטער! — האט באלונג גזאגט, אויפשטעלענדיג זיך פון ארט. — מיינע הערען. אך דאנק אייך זעהר פאר אייער נאכטפרינדלוקייט. א גוטע נאכט!

ער האט דאס ארויסגערעדט נישט אויפהעלוך, אבער מיט אזא קראפט, וואס האט אלעמען בעפוילען צו האבען רעספעקט.

באנדיטען-אנפאל

הינטער לוטאמירסק

(וו) אויפ'ן שאסעע הינטער לוטא־מירסק און דונסטאג אוועגד אויסגע־פיהרט געווארען א באנדיטען-אנפאל אויף דעם פויער יאן באזיאנאוסקי, וועלכער און געגענען אונגער אלטען אויפ'ן וועג.

וען באזיאנאווסקי האט אנגעהויבען צו שרייען נאך הילף, האבען אויהם די באנדיטען פערוואונדעט מיט א מעסער און האנט און דערנאך זענען זיי אנט־לאפען.

געהיימניספולער קאסטען נומער 1609

האט אויסגעגעבען א באנדע גנבים פון באהן

(§) אין יאנואר פון לויפענדען יאהר, האט מען בי יעקב שלעזינגער, זשע־ראמסקי גאס 31 ארויסגע'גנב'עט א קאסטען גארן פאר 750 זל. און א אנ־גע צייט האט מען נישט געקענט דער־געהן, ווער עס זענען געווען די גנב'ים. אויפ'ן קאסטען האט זיך אבער געפונען א נומער 1609, און דאס האט ערלויך געבראכט אויף די שפורען פון דער גנבה. די פאָלוצי האט בעקומען א ידיעה, אז די גנבה דארף זיך געפונען בי אונעם שומעק זונדע, קרומקא 5/7 און בי דער רעוויזיע, וואס מען האט דארט געמאכט האט מען מאקע געפ־נען דעם קאסטען מיט דעם זעלבען נו־מער און אין קאסטען האבען זיך נאך געפונען 167 שפולקעס גארן. זונדע האט דאן ערקלערט, אז ער האט דעם גארן געקויפט בי אינזיק אינעלמשק פאר 500 זל. א טייל סחורה האט ער ווידער פער־קויפט א געווינסען דור אינזען פאר 250 זל.

אינזיק יענעלמשוק האט ווידער ער־קלערט אויף דער אויספארשונג, אז ער האט דעם קאסטען גארן געקויפט בי אנ'אונבעקאנטען מענש.

געלמען זענען אלע דרי פערזאנען געשטאנען פאר'ן לאדזער קרונ-גערלכט. אונעלמשוק און פערמשפט געווארען אויף א יאהר תפיסה, זונדע אויף 6 חדשים און דור אינזען און געווארען בעפרייט.

ארעסטירט דעם איניציאטאר פון די אונרוהען

איז קרושע אוי ענדערס פאבריקען

(§) די פאָלוצי האט געלמען ארעס־טירט אין לאסק א געווינסען רוטקאָווסקי א קאמונגנסט, וועלכער ווערט בעשולדיגט אז אין מודש יונג האט ער אונטע גע־העצט די ארבעטער פון קרושע און ענ־דערס פאבריק און פאביאניץ צו פיינד־לוכע ארויסטרעטונגען געגען דער די־רעקציע פון דער דערמאנטער פאבריק און פערארזרעלט צו גרויסע אונרו'ען.

רוטקאָווסקי געפונט זיך שוין אוצט אין רשות פון לאדזער אויספארשונגס־אמט.

טייערער לעבענס-מיטעל.

(§) די קאמוניסטישע אויסצופארשען די פרוזען אין לארז האט געלמען אפנע־האלטען א זיצונג אין דער וואיעוואדזט־וואָ. די קאמוניסטישע האט פעסטגעשטעלט, אז די פרוזען אין חודש יולי האבען זיך ארויפגערוקט אויף דרי צענטעל פר־אצענט.

דער געהיימניספולער דאקטאר

שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט.

בעארבייט ספעצ. פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון י. פייערמאן.

(1-טע פארטזעצונג).

דאן האבען זיך די גרויסע אויגען פון אונבעקאנטען לעבט אפגעווענדעט פון אהם און פון די אנדערע און זיך צורוקגעצויגען. פאמעלוך האט זיך אין זיי אויסגעלאשען דער בלוטשטענדיגער גלאנץ. דער גאסט האט אוועקגעלעגט די קארטען און גענומען ארענשטופען דאס געלד און די מא־שען; אבער ער האט עס געטון אזוי פויל, ווי ער וואלט ארענגעלוגט א גאנ-טוכעל. עס איז נאך אויסגעקומען צו שפולען אין קאָ.

ווינטער האט א געשרי געטון:

— „וו א באנק!"

דער אלטער מאן האט צושטעלט די קארטען. ווינטער האט שנעל א קוק געטון אין זיינע קארטען, וואס ער האט געקריגען. ער האט געהאט 21.

דעמאלט איז אבער געשען אין אהם עפעס אזוינס, וואס האט גארנישט געהאט צו טון מיט'ן געזונדען פער־שטאנד... ער האט אוועקגעוואָרפען זיינע קארטען, נישט ווי־זענדיג זיי, אויף א קופע אנדערע, שוין ארונטערגעשפולטע, אין אויסגעשריען:

— איך האב שוין ווידער פערשפולט!

דער אלטער הער האט שנעל אויפגעדעקט זיינע קאר־טען. זיינע אויגען האבען ווידער א בלוטשט געטון אויף א מאמענט און זיך גלייך פערלאשען. ער האט אובערגעצעהלט די סומע. האט אנגערופען עפעס א ציפער און אוועקגעוואָרפען די קארטען אנטסטען מיט.

ווינטער'ן האט זיך ארויסגעלאט, ווי ער וואלט אראפ־שפאלען פון א וואלקענקראצער זייל. וואס הענט איבער א חהום, און ער פאלט אראפ און א מיפער, מיפער פיסט־קעס...

— וואו בין איך געווען? — האט ער געפרעגט בע־רוישט און צומעלט.

און ערשט אוצט האט ער דערקענט די זאכען, וואס האבען זיך געפונען ארום אהם. פונקט ווי ער וואלט ערשט אוצט ארייגגעקומען: ער האט געזעהען דרי עלעקטרישע לעמפלעך, וואס האבען אויסגעזעהען, ווי הענגענדיגע בא־נעס, וואס האבען מאט גלייכטען אונטער אנ'אבאזשור. ער האט ערשט אוצט דערזעהען דאס רויטע בלוטשטענדיגע טוך פון טוש, זיינע פרייגד, דעם אלטען הער, דאס געלד און די קארטען, וואס זענען געווען צווארפען אויפ'ן טוש.

— וואו בין איך געווען? וואו בין איך געווען? — האט ער שמאמלענדיג אויפגעוועקט, זיי האבען זיך בעפרייט פון א רוזיגער טונקעלער נעץ, מיט וועלכער זיי זע־נען געווען צוגעדעקט. עס איז געווען אזוי, ווי ער וואלט פון זיי אראפגעריסען דעם שלייער, כדי זיי צו דערזעהן.

דערנאך האט אוהם תיכף בעהערשט אנ'אונצוטרוי צו זיך אלין, פונקט ווי ער וואלט זיך געפוהלט קראנק. ער האט א ווינקל זיך גערויבען מיט די הענד די אויגען, ווי ער וואלט זיי געוואלט בערוהיגען דעם ברוסט-קאסטען און שווער מיט אינגעאטעמט לופט און די לונגען...

— צו שפעט! — האט ער געזאגט שטיל און שטרענג.

ווינטער האט בלויז א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— מיין בעמערקונג און נישט געווען געווארעט געגען איך, — האט ער געענטפערט, בעהערשענדיג זיך פולשטענ־דיג, — נאר — געגען זיך אלין. ווינפול בין איך שולדיג? — האט ער העפליך געפרעגט.

— 30.000!

ווינטער האט אויסגעלונדינט דעם פארטפעל.

— אזהר מיזט זיך בין מארגען א זייגער פון נאלטמ־טאג בעגינגען בלויז מיט 10.000 מארק און מיט א פער־פלכטונג, פערשטעהט זיך. אזהר וועט אזוי גוט זיין און אינ־שרייבען אייער אדרעס און מיין נאטיץ-בוך...

אפנעמענדיג זיין נאטיץ-בוכעל, האט ווינטער אובערגע־לייענט:

„באיינג,

האטעל „עקסצעלסיאר"

צימער 15"

דאן האט ער זיך לעבט מיט א שמייכעל פערבויגען פאר'ן אונבעקאנטען.

— אך בין שטענדיג גרייט אייך צו נעבען רעראנזיש. הער ווינטער! — האט באלונג גזאגט, אויפשטעלענדיג זיך פון ארט. — מיינע הערען. אך דאנק אייך זעהר פאר אייער נאכטפרינדלוקייט. א גוטע נאכט!

ער האט דאס ארויסגערעדט נישט אויפהעלוך, אבער מיט אזא קראפט, וואס האט אלעמען בעפוילען צו האבען רעספעקט

זיינע, וואס זענען געלעגען אויפ'ן טוש, האט ער זיי גלייך אויפגעדעקט.

עס איז געווען א נבון, א צעהן און א צוויי.

איין און צוואנציג!

דער אלטער הער האט פערמרוזשעט זיינע גרויסע, גראָ־הן אויגען. זיי זענען געווארען מיט איינמאל קלין און עס האט זיך גערעכט, אז זיי קוקען אין עפעס א מיקרא ווייטקייט. דורך דעם קערפער פון אונבעקאנטען איז אדורך א בעהאל־טענער שויער, וואס ער האט אבער זעהר שנעל בעהערשט. ער האט אויפגעהויבען דעם ברוסט-קאסטען און שווער מיט איינגעאטעמט לופט און די לונגען...

— צו שפעט! — האט ער געזאגט שטיל און שטרענג.

ווינטער האט בלויז א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— מיין בעמערקונג און נישט געווען געווארעט געגען איך, — האט ער געענטפערט, בעהערשענדיג זיך פולשטענ־דיג, — נאר — געגען זיך אלין. ווינפול בין איך שולדיג? — האט ער העפליך געפרעגט.

— 30.000!

ווינטער האט אויסגעלונדינט דעם פארטפעל.

— אזהר מיזט זיך בין מארגען א זייגער פון נאלטמ־טאג בעגינגען בלויז מיט 10.000 מארק און מיט א פער־פלכטונג, פערשטעהט זיך. אזהר וועט אזוי גוט זיין און אינ־שרייבען אייער אדרעס און מיין נאטיץ-בוך...

אפנעמענדיג זיין נאטיץ-בוכעל, האט ווינטער אובערגע־לייענט:

„באיינג,

האטעל „עקסצעלסיאר"

צימער 15"

דאן האט ער זיך לעבט מיט א שמייכעל פערבויגען פאר'ן אונבעקאנטען.

— אך בין שטענדיג גרייט אייך צו נעבען רעראנזיש. הער ווינטער! — האט באלונג גזאגט, אויפשטעלענדיג זיך פון ארט. — מיינע הערען. אך דאנק אייך זעהר פאר אייער נאכטפרינדלוקייט. א גוטע נאכט!

ער האט דאס ארויסגערעדט נישט אויפהעלוך, אבער מיט אזא קראפט, וואס האט אלעמען בעפוילען צו האבען רעספעקט

האלענדער האט אוהם פארגעלעגט זיין אויטא.

— נון, א דאנק. אוך האב מיין אייגענעם; ער ווערט אונטען.

ער איז אוועקגעגאנגען עמוואס שטיף, ווי ער וואלט געווען פערמאטערט, נישט שפולענדיג זיך אין קיין העפליכע זשעסטען. דער דינער האט אוהם צוגעפיהרט צו דער טיר פון קלוב.

— ווינטער, ביזט א משוגע'נער! — האט אויסגעוויפען האלענדער נאכדעם, ווי דער אונבעקאנטער איז ארויס.

— אבער וואס איז געשען? — האט ווינטער רוהיג געפרעגט.

— פרעג דיין פארטפעל!

— מיין פארטפעל איז לונדון. ווער האט געווינען מיין געלד?...

— דיין פרייגד! — האט האלענדער געענטפערט, ווי־זענדיג אויף דער טור.

— מיין פרייגד? איך זעה דעם מענש ערשט צום ערי־שטען מאל אין מיין לעבען. ווי אזוי קומט ער דא אהער?

— ווינטער, די דארפסט אהן צוזטפעל די אדרעס פון א גוטען דאקטאר.

— עמול, גוב דאס מעלעפאָן-בוך אהער.

האלענדער האט א מוש געטון אין בוך.

— יא. ד"ר שראס, פסוקא-פאמאלאנ. לודווינ-שטראסע 35 №.

— איך פערשטעה נישט דיין שפאסען. מיין לובער.

— און ווער האט אונז אהערגעבראכט דעם דאזיגען פרעלמוגען אין-אונ-צוואנציג-שפולער? נישט ווי?

— האלענדער, די יאוסט לינגעם!

— לודווינ-שטראסע 35. שנעלער, ברודער!

— נעהמט, די האסט אוהר געפרעגט! — האט א דרי־אער בעשטאנט.

— איך? אין? איך ווייס אין זיך נישט. אבער... עס קען זיין!

ווינטער איז אוועקגעגאנגען א פערטאכטער און א פערוואונדערער האט ער זיך געבראכט דעם פאס אויפערן רעטענגיס, וואס אין פערגעסטען אחשב אין קלוב.

דעם חיטערע קופע.

לאדזער טאגעבלאט № 183 Lodzer Tageblat

א יודישער אינדוסטריעלער צענטער
זאל געשאפען ווערען איז קערטש

(ענדע פון זייט 3)

פערהאן אויך שלעכטע.

— וואס זאגן די אלטע ארבייטער אויפ'ן קערמשער זאוואד? זענען זיי צופרידען, וואס מען נעמט ארבייטער קען מאקע דער זאוואד מיט דער צייט פערוואנדעלט ווערען אין א יודישן? זענען די ארטיגע טאטערס גלייכגולטיג צו דעם פאקט, וואס קערטש ווערט א יודישער צענטער?

דא זענען נעקומען די מונקעלע זייטען פון דעם קערמשער פראיעקט, אין אט ווענען די דאזיגע מונקעלע זייטען, האט פרול גערעדט מיט דער זעלבער אפעגהערצינקייט פונקט ווי ווענען די ליכטיגע זייטען.

— די טאטערישע פראגע, — האט ער מיר דערצעהלט, — איז ווירקליך פא ראגיז א פראבלעם, אבער נאר אינגאנצען פון אנ'אנדער צוגאנג. צוליב א סך סיבות זענען מיר פעראינטערעסירט, אז אויפ'ן זאוואד אין קערטש זאלען ארבייטען אויך טאטערס. מיר ווילען, אז דער זאוואד זאל זיין נישט קיין רוסישער, נאר א געמישטער, פון פערשידענע נאציאנאליטעטען. דאס וואלט אויך געשטעלט אונזערע יודישע ארבייטער אין א בעסערער לאגע.

— ווייזט זיך אבער ארויס, — האט פרול מיט בערוערן אויבערגעגעבען, — אז די טאטערן האבען נישט קיין חשק צו געהן אויף קיין פאברוקען אלס ארבייטער. די טאטערישע רעגירונג וויל יא שאפען אנ'אינגעגעם פראלעטאריאט, אבער די טאטען ווילען פון דארף נישט ארויסגעהן אויפ'ן זאוואד.

און כדי פארט ארייצוצוהען א צאהל טאטערישע יונגווארט אויפ'ן קערמשער זאוואד, זענען אויך צווישען די ערשטע 120 יודען אינגעשלאסען געווארען אויך 20 טאטערס. די דאזיגע צוזאנצוג וועלען אויסגעהאלטען ווערען אויף יודישע געלד אבער עס איז נאך א פראגע אויב זיי וועלען זיך אויפ'ן זאוואד לאנג האלטען.

דער קערמשער זאוואד ווערט דערפאר וואהרשיינליך בלייבען א גאנץ לאנגע צייט א זאוואד מיט א גרויסע רוסישע מעהרהייט. יודען וועלען טאקע דארט ארבייטען, אבער קיין יודישער זאוואד וועט ער נישט זיין, ער וועט עס נישט קענען זיין דערפאר, ווייל די יודישע ארבייטער וועלען דארטען שטענדיג זיין א קלייניע מינדערהייט.

עס איז לויט ברול'ס מיינונג, א לעגיטימע זאך דער גלויבען, אז 15.000 יודישע ארבייטער וועלען מיט דער צייט איינגעארדענט ווערען אויפ'ן זאוואד אין קערטש, דער גאנצער זאוואד האט אינגאנצען מעהר ווי 6000 ארבייטער, און אויב אפילו ער זאל וואקסען, וועט די צאהל יודישע ארבייטער דארטען פראפארציאנעל אויך מוזען וואקסען, ווייל יודישע פערוואנדלען דעם זאוואד אין א רייניודישען אין דערפאר נישט מעהר, ווי א פאנטאזיע.

די רוסישע ארבייטער, וואס ארבייטען אינצ אויפ'ן קערמשער זאוואד זענען גאנץ פרייוויליג צום גראנאק פון ארייגעמען יודישע יונגווארט אלס לערנינגלעך. אזוי זיי, אזוי אויך די ארטיגע פרעסע. די ארבייט-בורזשע געהט אזוי ווייט אין אהער מינהולף, אז זי שיקט די יודישע יונגעלייט אויף ארבייט אין זאוואד אויסער זייער „אמשערער". עס איז אין אלגעמיין נישט פערהאן קיין שום גרונט זיך צו שרעקען, אז דער עקספערימענט אין קערטש וועט נישט זיין קיין דערפאלג.

מיר גלויבען, אז אונזער דערפארונג אין קערטש וועט זיין א פול בעסערע ווי די דערפארונג מיט די יודישע יונגעלייט וואס מען האט פאר-א-יאהרען געשיקט אין די דאן-באסיינער קוהלע-גרובען.

פון קערטש וועט קיינער אין שטעטעל נישט אנפלופען. דא וועט יעדער אנגעקומענער בלייבען מיט בוידע פיס אינגעוואקסענער אויפ'ן זאוואד. מען דארף אבער איך נישט איבערטרייבען צו דענקען, אז 15.000 יודישע ארבייטער וועלען קאנען אין קערטש קריגען ארבייט. אזא זאך דערווארטען מיר אלען איך נישט. יענע, וואס דערווארטען דאס יא, לענען צו גרויסע האפנונגען, אין פאר אזעלכע אומגעזונטע איבערבענע האפנונגען דארף מען זיך הומען"... — האט ברול שלוסענדיג אונז זיי רגעשפרעך געפונען פאר נויטיג צו וואכענען... (יט"א).

א שטארקע עקספלאזיע פון זויער-שטאף

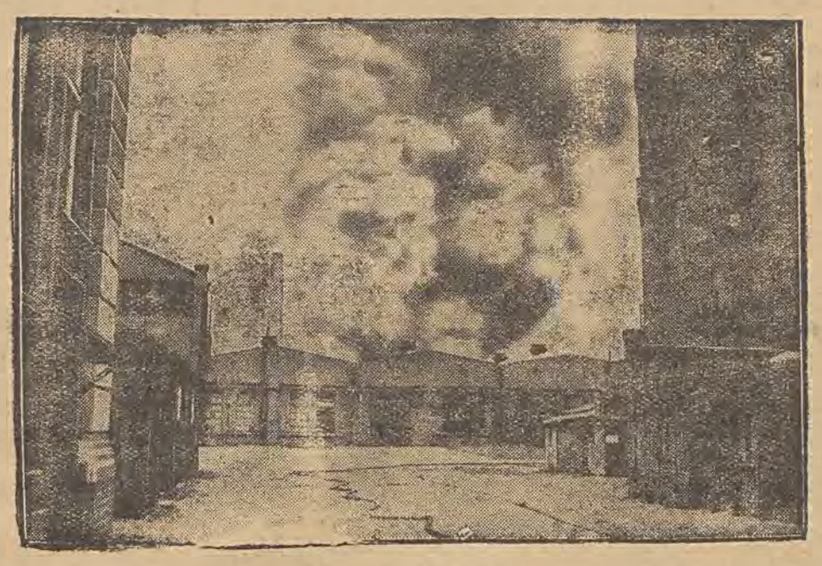

ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש געמעלדען איז אין א שטעטעל אונטער בערלין פאר געקומען א געוואלדיגער אויפרייס אין א פאבריק פון זויער-שטאף. דאס בילד שטעלט פאר א פאטאגראפישע אויפנאמע פון דער דאזיגער קאטאסטראפע.

ווי זענען ארגאניזירט און דורכגעפיהרט געווארען די אטענטאטען

ענדע פון זייט 4).

פון דעם פלאן האט מען זיך אבער אפגעזעהן, מחמת דעם, וויל אויב מען קען בעווייזען צוצולויפען צו דער קארעטע, קאן מען אויך ווארפען די באמבע אין פענסטער.

דעם 8. יולי האט געזאלט פאר-קומען דער נייער אטענטאט. צו דער צייט האט מען קיין פעטערבורג געבראכט א פוד דינאמיט. אינטערעסאנט איז, אז יעדער מיטגלוד פון דער קאמפאנגניע האט זיך גערייסן אנטייל צו נעמען אנ'ם אטענטאט אויף פלעווען. די יודישע מיידעל ברוליאנט האט מיט פרעהרען אין די אויגען געבעטען, אז מען זאל אהער פערגינען דעם גליק צו שטארבען בעת'ן אטענטאט. אזעך האט געוואלט דערצו מסכים זיין. די איבריגע מיטגליד דער האבען אבער געהאלטען פאר נוט דערלאזבאר, אז פרויען זאלען אנטייל נעמען, כל-זמן עס זענען נאך דא מענער-כחות. עס איז בעשלאסען געווארען, אז אויך דאסמאל זאלען סאזאנאוו און קאליאעוו זיין די הויפט-ווארפער. די גאנצע נאכט האט שוויצער, וואס האט געלעבט אין א רייכען האטעל אויף א פאס פון אנ'ענגלישען אונטערטאן, צוגעגרייט די באמבעס. דעם 8-טען יולי אין אין ער מיט'ן „פירמאן" אפגעפאהרען צום בעשטימטען ארט, כדי פונאנדערצוטיילען דיבאמבעס. דאזאגאוו האט אבער בערשפעטונט אויף א פאר מינוט, און אזוי ארום האט די באמבע בעקומען נאר קאליאעוו. ער האט נישט געוואגט אליין צו ווארפען, ווייל דאס וואלט געווען געגען דעם בעשלוס פון דער אָרגאניזאציע. פלעווע און מאקע און דער פעשמומטער צייט דורכגעפאהרען, אבער אויך דאסמאל איז ער געבלוזען אומבעשעדיגט.

וועז איהר געהט אריבער די גאס

קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע אדער גאר געפינען דעם טויט

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

דרוקזאכען

אלערליי

ווערען שנעל, און פראמפט אין דער פיינסטער אויס-פיהרונג און מאדערנסטער שריפט אויסגעפערטיגט. —

קלעפסידרעס

ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט אין דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקערייי

ע. און מ. האמבורסקי

פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו

וואס קלערען צו געהן אין אנ'אנדערע ביוראס

ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם

זאלסטו זיי זאגען

אז נור אין ביורא ביים

י. מאנעלא

רעכטסאנוולעט

17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52

טעלעפאן 48-79.

ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאגעלעך, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאטיעס, אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, אויבערזעצונגען אין אלע שפראכען

מיט אכטונג

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52

צו וואס זאלט איהר ליידן

פונ'ם שווייס פון די פיס

און פון די אדציסקים, אז

פאר 30 גראשען

קענט איהר דאס בעזייטיגען נוצענדיג דעם בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער

„ראדיקאל"

אויך פלין „ראדיקאל" צו וואנצע. ביים צייטונג פערקויפער פיעטריקאווער 10.

פוילישע שפראך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צייט וזכאדניא 29, וו. 3.

לעזט און אבאנירט

— דאס —

לאדזער טאגעבלאט

די פערוואלטונג פון דער

יידישער קהלה איז לאדז

מאכט בעקאנט, אז דער 1-טער טייל פון עמאט-רעגיסטער אויפ'ן 1929 יאהר, וואס ענטהאלט די עמאט-צאהלער פון די גאסען: שבראמאווסקיעגע, אל. קאשטשיושקי, אל. 1-טער מאי, אלעקסאנדראווסקא, אלעקסאנדריסקא, אנדזשעיא, שו. אנגע, אנשטאדטע, באלוטער מארק, באזארנע, בערקע יאפעלעוויטשע, בארישע, ברזשעזשינסקע, ווערען אויסגעלעגט צום אדורכזעהען לויט די עקזיסטירענדע מאדשריפטען במשך פון 8 טעג ד. ה. פונ'ם 2/8 ביז'ן 11 8 איינשליסליך אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה (פרייהייטס-פלאץ 6) אין די שעה'ן פון 10 פריה ביז 1 מיטאג. לאדז, דעם 1/8 1929.

שדכנים

ווערען געווכט אזעלכענע, וואס פערקעהרען אין בעסערע הייזער. צו ערפאהרען בייַ דעם צייטונגס-פערקויפער וועלניארזש, רוג ציגעל-גאס און פיעטריקאווער.

צו פערקויפען

אנ'אונבעוועגליך גוט

אין געגענד פון קאנסטאנטינער גאס, געאייגנעט פאר א האנדעלס-אונטערנעמונג. אלע אינפאר-מאציע ווערען ערטיילט טעלעפאניש דורך נומער **72-33** צווישען 5 און 6 נאמיטאג.

מעקלערס געווינשען.

5000 דאלאר

אלס הלואה אויף אנ'ערשטען נומער היפאטעק פון אנ'אונבעוועגליך גוט, וואס איז ווערט דריי פאל מעהר,

ווערט געזוכט

נעגען גוטע פרעצענטער. זיכערע לאקאטע. שריפטליכע אפערטען צו צושיקען צו

יערזשי הירשבערג,

שמאלנא 4.

א זעלבעס איז נאך נישט געווען!

נאר וואס איז ארויס פון דרוק א העכסט-אינטע-רעסאנט ספר פון יידישן פאלקלאר-אוצר א. נ.

„לעקסיקאן פון יידישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאטניק.

דער לעקסיקאן ענטהאלט די געקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אנעקדאטען און איינפאלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דער לעצטער צייט, וועלכע זענען נאך אין ערגיץ נישט פערעפענטליך געווארען. אנ'אמת'ען נייסטיגען פערגעניגען קאן יעדער יוד געפינען אין די חכמות, וועלכע שפרודלען מיט'ן עכטען יידישען הומאר און וויץ, וואס זענען אזוי אייגענארטיג און אריגינעל אין דער וועלט-פאלקלאר-ליטעראטור. דאס ספר פאר'ן פרייז 3 זל.

איז צו בעקומען בייַ מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

געגען נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט.

צוליב דער שווערער צייט זענען די פרייזען ערמעסיגט

וויכטיג פאר אורלויב-פאהרער!

ווילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען? פאהרט אויף אפרוה נאר אין בעוואוסטען

פענסיאנאט „WYGODA"

St. GŁOWNO, Polenice. Wila Misiaka obok Nowego Otwocka w lesie

גרויסע זוניגע צימערן, כשר'ע, היגיענישע קיך, שעהנע געגענד.

קאנקורענץ-פרייזען—30% ביליגער ווי איבעראל;

בעמערקונג: בעטגעוואנד איז נויטיג מיטצוברינגען.

צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „ווייגאדא"

— פאר יונגעלייט און ערוואקסענע —

אמאל און היינט

יאסלונג היסטארישע ערצעהלונגען און בעארבייט. טע לעגענדעס פון נאהענטען און ווייטערן עבר. פון חיים לעווין.

הויפט-פערקויף

קאאפעראטיוו „כיכר" און „קולטור-ליגע" וואַרשע

אבאנאמענטס-פרייז: פאר 3 מונאט אין פוילען 5 זל., אין פרעמדלאנד אין פרעמדלאנד 25 גר. אין שווייץ 50 גר. פרעמדלאנד 50 גר. אמעריקע 10 גר. אנאנסעס-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה אין פוילען 10 גרעשען, פרעמדלאנד 25 גר. אין שווייץ 50 גר. אמעריקע 10 גר. פאר אויסלענדישע אגענטען 100% מעהר. אויסער דער אדמיניסטראציע-מיט 50% מעהר. פון די פרעמדען פרעמדלאנד אין פרעמדלאנד

Redaktor-wydawca H. Hamburski

Tłocznia: H. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 14